

ELOFIZETÉS

ELŐFIZETÉS:
 HETEN: 30 korona.
 Hónap: 3 korona.
VIHAR:
 HETEN: 30 korona.
 Hónap: 3 k. 60 f.
REKLAJMIK:
 Helyesítésenként az egy sor 10 fill.
 Helyesítésenként 10 fill.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyetemi
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 87
KIADÓHVATAL
 Aradi Nyomda Rézvámp-
 Társaság.
 József főherceg-ut 22. sz.
 TELEFON-SZÁM: 161.

Arad, 1914.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szombat, július 11.

Mai számunk főbb közleményei:

- Ellenzéki ostrom az illetékemelés ellen.
- Kemény kritika egy város gazdálkodásáról.
- Damjanichné pörös siremléke.
- Nem jelentkeznék az új választók
- Országos atletikai viadal és football mérkőzés.
- A hármasszövetség fellépése Belgrádban.
- Ferenc Ferdinánd aradmegyei lakója.
- Lujza hercegnő váltózsírása.
- A trónörökös-változás jelentősége.
- Pribicevics őrnagy a merénylők felbujtója?
- Prek bib Doda — albán külügyminiszter.
- Apácák vagyona egy bukott bankban.
- Hartwig orosz követ hirtelen meghalt.
- A zsebmetsző fogdása.

Patriarchális gazdálkodás

Arad, július 10.

A mikor a vármegyék anyagi és személyi önkormányzatát siratják, kétszerte kell megbecsülni és féltetni a városoknak a magukét. A városok autonómiáját nem a kormánytól kell féltetni, — hiszen az, ha meg akarta volna szüntetni, egy füst alatt végzett volna a vármegyék átalakításával, — hanem maguktól a városoktól. A városoknak, a melyek haladásán a jövő, modern, nyugati szellemű Magyarország épül, bizonysgot kell tenni arról, hogy a maguk gazdasági, szociális és kulturális ügyeit önállóan is tudják intézni, úgy intézni, a hogy az a városok polgárait ok nélkül és tulságosan meg nem terheli, és olyan céltudatossággal, annyi lelkiismerettel, hogy az a városok fölött minden gyámkodást fölöslegessé tesz.

Erre a fontos érdekre gondolva, kell néha nemcsak a maguk városi közigazgatásának szintén nem csekély számú hibáit megróni, hanem más városstársaink mesgyéire is áttekinteni, ahol egyes szemebetűnő botlások, vastag hibák és rendszeres gondatlanságok szinte magát a városi autonómiát kompromittálhatják. Hiszen általánosítani a legkönnyebb, s nem is kell arra gondolnunk, hogy az ilyen általánosítást valamely autokrata kormány használhatja föl az önkormányzat megszüntetésére, vagy a megsemmisítésére. A magyar városok pénzügyeit a külföldi pénzesportok, tőkék is figyelemmel kísérik, azok tudniillik, amelyek normális időkben a városok kölcsöneit folyósítani szokták. Az ilyen hibák és megítélni való jelenségek, adnak ösztönzést az olyan nyilatkozatokra, a minőket nemrég is hallottunk külföldi financier-k szájából: „a magyar városoknak nem lehet kölcsönt adni, mert azok nem tudnak gazdálkodni“.

Ezt az ítéletet a valóságban rámondja a belügyminiszternek egy most kiadott írása Kolozsvár városáról. A kulturában, történeti multban olyan régi központról, a régi Erdély fővárosáról kétségen kívül haladotabb, pedánsabb gazdálkodást kellene föltenni. A belügyminiszter nem kevesebbet mond, mint hogy Kolozsvár 1909. óta nem készített zárószámadást, tehát költségvetéseit igazi alap nélkül készíti el, egyre jobban sülyed az improduktív adósságokba, s ha ennek

utját nem állják „a város előbb-utóbb az anyagi romlásba jut. Megállapítja, hogy a város által fölvevett kölcsönök nagy részénél a törlesztéseket évek óta nem fizették, olyan kölcsönöket is vettek föl, a melyeket se a közgyűlés, se a kormány jóvá nem hagyott, s hogy a kölcsönökből olyan kiadásokat fedeztek, a minőket a rendes háztartás keretébe kellett volna illeszteni. Így érte el a város, — és ez igazán jellemző némely város gazdálkodására, — hogy a pótdótot egy százalékkal leszállították. Szóval, nem az a cél, hogy a költségvetés a valóságot fedje, hogy a kiadásoknak, amelyek csökkenteni, vagy amelyeket elhárítani nem lehet, alapot teremtsenek, hanem a kölcsönt — pótdótoleszállításokra használják föl. Ez minden esetre alkalmas arra, hogy a magisztrátusnak pillanatnyi népszerűséget szerezzen, de a belügyminiszternek igaza van abban, hogy ez nem komoly városi gazdálkodás, hanem a váltókon nyargaló, hitelképtelen kereskedő fortvurstlizása.

Semmi beleszólásunk nincsen Kolozsvár dolgaiba, — de azért is szóvá kellett tennünk, mert az ott tapasztalt bajok egyenként másutt is előfordulnak, különösen a kölcsönök improduktív felhasználása és a pótdótoval való szemfényvesztés. És mielőtt ezek a jelenségek komolyabb, a városok szabad mozgását gátló intézkedések, reformok sürgetésére adnának okot, mielőtt még azok a vidéki városok pénzügyei és hitelképessége fölől tá-

A boldogtalan utas estéje.

Irta: Krády Gyula.

Abban az időben, mikor még madártollas vándorlegények jártak az országutakon és az utszéli fogadóknak feltalálhatók voltak azok az emberek, akiknek semmi dolguk nem volt a világon, mint céltalanul ide, vagy amoda utazgatni, stációt tartani ott, hol jó bor és szép leány van, atyafiságban lenni az egész világgal és egy keresztelő, vagy névnap kedvéért a nyolcadik vármegyébe utazni, mindenféle furesa nótákat tudni és ismerni a hold járását, a csillagok állását, a folyók futását és messziről felismerni a fogadót, hol ez, vagy amaz, bor vagy enni-való kapható, melyik a korcsmárosné nótája és a cigánynak hogy hívták az apját: mikor még ilyen foglalkozású emberek jártak-keltek Magyarországon, a magányos utas, ha bánat vagy szomorúság elől hazuról megszökött, talált helyet, ahol butól megnövekedett fejét az asztal végére és két könyökére helyezze. A felvidéken volt például egy fogadó, szegény a Francia császárhoz volt címezve, itt Rákóczy Ferenc bujdosása óta éjjel-nappal ittak a vendégek. Nagyhasu, pirosnadrágos, kifent bajussu férfi volt a fogadós, mintha valami régi mézesbáb elevenedett volna meg. Vándorlegények fütörézttek az ivóban, a belső szobában kaftános, zölddolmányos, magyarruhás publikum kártyáztott, ivott, hazudozott és naponkiat összevekedett a muzsikus cigányokkal. Ha egy vendég elment, mert dolga elszólította, vagy

csaláson kaptott a játéknál, vagy elitta szekerét, lovát, jött helyébe új. A Francia császárnak olyan híre volt, hogy messziföldről erre fordították a kocsijuk rudját az országutat járó emberek. Még józanéletű kereskedők is megfordultak e helyen néha. Igaz, hogy azok töltött fegyverrel virrasztották át az éjszakát a portékás láda mellett. Bobrinkai, a felvidék leg-híresebb verekedője egy álló esztendeje tanyázott a Francia császársban. Mindig így szokta, amíg a követválasztás elszólította vagy jobb verekedő vetődött a fogadóba. Muzi Ferdinánd, egy közeli birtokos, mióta özvegy lett, csaknem minden idejét a korcsmában töltötte. A vándorlegényeket néha beszalajtották kártyáért vagy puskaaporért a legközelebbi városba. A legény sohasem szökött el a megbizással. Friss hírekkel, új hazugságokkal tért vissza a városból és napestig jól ment dolga.

A csárdásné Eszternek hívták. Milyen volt? Ha akartad: duhaj, mint a betyárok éjszakája. Bánatos, mint a vadgalamb, ha így paranesoltad. A magányos utazóhoz olyan bizalommal telepedett, mintha már nagyon régen várta volna, mindig csak őt várta volna. A szemét a kötélyre sütötte:

— Istenem, ha én innen elmehetnék! — sóhajtott és titkon, reménykedve a vendégre lopott pillantást vetett.

A vendég, bizonyos Orbán, aki álmatlan éjszakák elől utazott akkoriban, az asszony kezére tette a kezét és mogorván kérdezte:

— Tán boldogtalan?

A csárdásné megigazította a kontyát, kötélyét lesimitotta és a karjait keresztbe vetette:

— Az én apám sótiszt volt Szlatinán és táncmestertől tanultam táncolni. Most a zsványok traktérosnéje vagyok. Istenem, ha egyszer Szlatinára mehetnék!

— Minek?

Az asszony elgondolkozott:

— Nyáron színészek játszottak a serház kertjében és szombaton este mindég uribál volt a kertben. Bányász zenekar fujta a leg-ujabb keringőt. De minden este táncoltunk a ház előtt, hol három nagy fa állott. A hold feljött, a mezők fénylettek a hegyoldalban és halkán duruzsolva a zenét, táncoltunk egy fiatal emberrel...

— Az urával?

— Nem. Azt Vincének hívták. Szemtelen kis bajusza volt. Sokszor kapott a kezére, ha illelen volt.

Orbán lehajtotta a fejét és a maga nagy bánatára gondolt. A szlatinai asszony egy darabig még emelgette pillangós, piros cipője orrát a szoknyája alól, mintha most látna először. Aztán durcásan hátat fordított az idegennek. Egy Ferkó nevű vándorlegénnyel kezdett évdni a sarokban, aki úgy tudott cirpelni a szájával, mint a tücsök s ebből élt. Majd a kártyások összeveszttek, egy nyakigláb lengyel borkereskedő hosszú kést vett elő a csizmaszárából és hegyes kis bajusza felemelkedett, mint a szeg. Szurkos sárga arcának minden része

madt bizalmatlanságot erősítenék, meg kell csinálni a városok törvényét. Olyan törvényt, a mely meghagyja a városok kezében a maguk ügyeinek ellátását, de azok számára egységes, modern, a polgárok és a kormány által egyformán kellően ellenőrizhető rendszert állapít meg, gondoskodik arról, hogy a felelősség a városok anyagi ügyeiben jobban érvényesüljön és hogy a városok ne szaporíthassák az olyan adósságokat, a melyek ellenértéke jövedelemben, vagy a polgárok részére jutott közvetlen és igazi előnyökben nem térülnek meg. Ennél kevés sürgősebb tennivalója van a törvényhozásnak. Végül is, attól nem javulnak meg a városok, ha a belügyminiszter megmossa a fejüket; attól azonban igen, ha a törvényhozás a reform által iskolát teremt a részükre.

Ellenzéki ostrom az illetékemelés ellen.

(A képviselőház ülése.)

Fővárosi tudósítónktól.

Budapest, július 10.

A munkapárton azt remélték, hogy mára véget ér az illeték-vita, hamarosan letárgyalják a szeszadó javaslatot és így a jövő héten a közigazgatási javaslatot tárgyalhatják. Az ellenzék azonban újabb szónokokat küldött ki. Narancsik József, Eitner Zsigmond, Rakovszky István és Szmeccsányi jelentkeztek, akiken kívül Benedek János és még három szónok van tartalékban. A mai és következő ülést még az illetékjavaslat foglalja le, a jövő hetet pedig a szesz törvény, amelynek tárgyalása során éles támadásokat terveznek a kormány ellen.

(Nincsenek képviselők, nincs előadó.)

Beöthy Pál elnök már kilenc órakor megjelent, hogy pont tizkor megnyithassa az ülést, de nem sikerült, mert ekkor még mindössze tizenhat munkapárti képviselő van jelen és harminc ellenzéki. Negyedtizenegyre nyílt meg az ülés, rögtön a napirendre tértek.

Az első szónok Narancsik József, aki kötelességének tartja, hogy felszólaljon és tárgyilagos kritikát gyakoroljon.

Felkiáltások balról: Hol van az előadó? Hol van Hantos?

— Gasteinba utazott az előadó, Lukács László után!

Narancsik József nem akarja folytatni, míg az előadó jelen nincs. Nagynehezen kerítik elő, amire a szónok folytatja s elmondja, hogy súlyosnak tartja a javaslatot, mert az közönséges adóemelés, amit a nép már nem bír meg.

A munkapárti oldal állandóan zajong.

Rakovszky István: Legyenek csendben. Ne folytassd addig, amíg csend nem lesz.

Narancsik: Bűn ilyen javaslattal állani elő, amikor ezer más égető bajt kellene orvosolni.

Sümegei: Ebben az országban csak a mungó hizik.

Elnök Sümegeit rendreutasítja.

(A néppárt vezére és a merkantilok.)

Rakovszky István állott fel szólásra. Konstatálta, hogy a többségnek jogában állott a parlamenti munkarendet megváltoztatni, de jogában áll az ellenzéknek is azt mondani, hogy állunk elébe. Az ellenzék kritikája nem üres szalmacséplés, hanem nívós beszédek sorozata, amelyeket, bár száraz tárgyról hangzottak el, élvezet hallgatni.

Senki sem vádolhatja azzal, hogy merkantilista. De szóvá kell tenni, hogy a kereskedelmi testületek felszólalásait egyszerűen félre teszik. Reparálni akarja azt a mulasztást, amit az előadó elkövetett. A többség egyetlen tagja sem olvasta az országos magyar kereskedelmi egyesülés kérvényét. Fényt vet az önk működésére ennek a kérvénynek a bevezető passzusa. Ez az egyesület, melynek Sándor Pál az elnöke, nem tartozik a küzdő ellenzék sorába.

Huszár Károly: A radikálisokhoz huznak! Farkas Pál: Ezt maga sem hiszi.

Huszár Károly: Maga is beszél? Maga kikeresztelkedett szociológus. (Derűtség a baloldalon.)

Rakovszky István: Tiltakozik az illetékemelés ellen. Horvátországban az illeték sokkal kisebb, ott olcsóbb az igazság. (Nagy zaj a munkapárton.)

Szmeccsányi György (átszól a munkapártinak): Ez nem kaszinó!

Bosnyák Géza átkiált az elnöki emelvény körül csoportosuló munkapártiakhoz:

— Helyre! Helyre!

Rakovszky István: A nagybankok kijátászik az államot, eltitkolják jövedelmüket. A

kisemberek és az ipar rovására tessék ezeket jó progresszíven megadóztatni.

Huszár Károly: Ezek a pártkassza barátai. Rakovszky István: Németországban már megindult ilyen mozgalom.

Szmeccsányi György: Ott nincs pártkassza.

Muzsa Gyula: Ott tisztességes választójog van.

Rakovszky István: A javaslatnak van egy részlete. Hihetetlen, de egy ponton leszallítja az illetéket.

Ábrahám Dezső: Talán sajtóhiba? (Derűtség a baloldalon.)

Rakovszky István: A törvényjavaslat elárulja az állam kétségbeesett helyzetét. A pénzügyminiszter kapkodik és mindenből pénzt akar sajtolni. A javaslat szociális hátterét niába emlegetik. Kilóg a lóláb. Megint végeztek egy nagy nemzeti munkát. Előre vitték a nemzetet a posvány felé. Ahová tekintek az önk működésében, mindenütt mocsok van. (Taps a baloldalon.)

Elnök: Figyelmezteti a szónokot, hogy alkalmazzuk a parlamenti illemhez.

Huszár Károly: Parlamenti illemtan! hozunk!

Rakovszky István: A cél megsemmisíteni széttegni a nemzet ősi intézményeit. Am tegyék, ha erre a herosztrateszi tetre vállalkoztak. (Taps a baloldalon.) De a szegény ember szájából ne vegyék ki az utolsó falat kenyeret. A javaslatot nem fogadja el. (Lelkes éljenzés és taps a baloldalon.)

Elnök: Konstatálni kívánja, hogy a törvényjavaslat tárgyalása közben elkésve érkezett a Rakovszky által említett két kérvény.

Huszár Károly: Azért napirendre tűzheték volna.

(Elnyulik a vita.)

A következő szónok Eitner Zsigmond: Az előtte felszólalók már felvonultatták összes kifogásaikat a javaslat ellen. Foglalkozik az Omke s a kereskedelmi és iparkamara kérvényével.

Eitner beszéde közben a munkapártiak kitódulnak a folyosóra.

Felkiáltások a baloldalon: Menjünk ki mi is! Hadd lássák, hogy nélkülünk nem tárgyalhatnak.

Bartha János: Az ellenzék nélkül határozatképtelen a Ház.

Hajós Kálmán: Önnek ehhez semmi köze. Én a bizottságban eleget dolgozom.

Eitner Zsigmond: Szociális szempontból károsnak tartja a javaslatot. Nem fogadja el. (Helyeslés a baloldalon.)

Ezután Pető Sándor beszélt a demokraták nevében.

mozgolódott a gyors beszédben. Aztán közös erővel egy zölddalmányos, kövér embert kezdtek huzogatni, aki gömbölyű fejét a nyakába huzta, mint a sün. A muzsikusz cigányok a fal mellé menekedtek és a padra álltak. A szlatinai asszony hangosan kiáltotta:

— Jęfta bácsi, adja vissza a pénzt!

A zölddalmányos sün dörmögött valamit, aztán a prémes kabátujjából kártyákat és összegyűrt bankókat eregetett az asztal közepére. Ezután tovább folyt a játék, csak Jęfta bácsi csóválta méltatlankodva a fejét az asztalra könyökölő menyecske felé.

Kocsiszörgés és lovak csengőjének a csilingelése hallatszott kívülről. Ferkó madártollas kalapját megigazitván fején, kilépett a szobából. A szlatinai asszony az ablakon kandikált.

— Senki — mondta reménytelenül. — A bolond Burgondiné megy haza a városból.

A vándorlegény csüggedten tért vissza. Ma este nem cirpel senkinek.

Orbán a vállán át kipillantott az ablakon. Négy felvidéki lovacskaától vont ócska kocsi állott a fogadó udvarán. Egy bámulatosan rongyos libériás kocsisféle kötötte a lovak fejére a zabos tarisznyát. Földigérő porköpenyegben magas termetű, vöröses arcú hölgy sétált a kocsi körül és cigarettafüstöt fújt a levegőben.

— Szerafin, — gondolta Orbán és csendesen megmozdult.

A szlatinai asszony észrevette az ide-

gen ur érdeklődését. Kissé megbántott hangon vetette oda:

— Bizony, elég vénecske a szentem.

Orbán lassan felemelkedett a helyéről és kalaplevéve az udvarra ment. A dáma hangosan felkiáltott, Orbán kezét csókolt és vállát vonogatta:

— Véletlenség műve, asszonyom. Valami dolgom van a vidéken.

A dának viágoskék szeme volt és szája finom és keskeny, mint a hervadt tearózsza levele. Keztyüs kezét hosszasan a férfi kezében felejtette.

— Azt hittem, hogy már sohasem fogok találkozni magával, — mondta elmerengő hangon és fürkésző pillantást vetett a férfi arcába. Majd meleg, doromboló hangon hozzá tette: — Pedig minden este imádkozom magáért, mert megszoktam még a régi időkben. Az imádságokon nehéz változtatni. Tudja Isten, miért mondom a maga nevével egyszerre az uraméval, az anyáméval, a testvéreiméval...

Orbán örömtelenül mélyesztette a zsebébe kezét.

— Közzönöm, hogy imádkozik értem.

— Talán valamely betegsége van? — kérdezte főtárogosan az asszony és az ajka mellett hideg vonás keletkezett.

— Semmi, asszonyom. Unom magam.

— Mindig furesa ember volt — bólintott Szerafin.

Orbán a kocsinak vetette a hátát és a földre nézett.

— Hát maga, asszonyom? — kérdezte lassu hangon.

— Én — felelt csodálkozva a hölgy, mintha erre a kérdésre nem is lett volna elkészülve. — Én? Férjhez mentem, mert elvettem. A férjes nőknek nincs történetük. Szivart, lőport és a rókák pusztítására mérget vettem a városban.

A lovak elfogyasztották a sovány abrakot, a rongyos szinpadai függönyhöz hasonlatos kocsis a bakra kapaszkodott.

— Isten önnel, jó uram — mondta némi keserőséggel az asszony. Korán vénült s ezért sajnálom.

Orbán még álldogált egy darabig a kocsi mellett, aztán jobbkezt csendesen kihuzta zsebéből és könnyedén bucsut intett a kocsinak.

A korezmában a szlatinai asszony úgy röpent, mellé, mint egy éji pile. Meleg illat áradt a szájából, mint este a virágokból.

— Ismeri? — kérdezte — Honnan ismeri?

Orbán szótlanul bólintott. Talán még keserűbb volt a kedve, mint azelőtt.

— Bolondos asszony, otthon férfiruhában jár és veri az urát, — folytatta a szlatinai asszony.

Orbán a mocsos fal egy pontjára bámult és nem figyelt az asszony szavaira. Régi dolgok jártak az eszében, Szerafin és Pest, egy boldog séta a folyóparton és esküvő egy kis kápolnában, pap nélkül, tanu nélkül, ahol olyan alacsony volt a mennyezet, hogy szinte

(A harcias Szmrecsányi.)

Utána Szmrecsányi György emelkedik szó-
lásra, de mikor beszélni kezd, a munkapárti
oldalón nagy zaj támad. Szmrecsányi az elnök
felé fordul:

— Addig nem folytatom beszédemet, míg
a tulsó oldalon diskurálnak.

Simontsits elnök: Az nem zavarja, hogy
az ön oldalán is beszélnek?

Szmrecsányi: Azt én állapítom meg, mi
zavar.

Végre esőnd támad és Szmrecsányi foly-
tatja a beszédét:

— Vadász államtitkár ur kijelentése sze-
rint a fölemelt illetékek révén ötszáz ezer ko-
rona jut az ügyvédek nyugdíjintézetének.
Viszont Teleszky egyszer államtitkár korában
tiltakozott még az ellen is, hogy tízezer koro-
nát adjanak a nyugdíjas ügyvédeknek. Nem
sajnálja a pénzt a magyar üdvédi kartól, de ez
a hirtelen pálfordulás csak lekenyerezés akar
lenni.

Ezután Szász Károly vette át az elnöklést
és csendre intette a zajongó munkapárti fiatal-
ságot és Láng Mihály bárót rendre is uta-
sította.

Ezután fél óra déli szünet következett.

A délutáni ülést háromnegyed 3 órakor
nyitotta meg Szász Károly elnök.

Szmrecsányi György bírálja a javaslatot.

Justh János: Jó étvágyat elnök ur!

Elnök: Justh Jánost rendreutasítja.

Justh János: Csak jó étvágyat akartam
kivánni.

Szmrecsányi György az egységes ille-
térendszer hátrányait bírálhatja az általánossal
szemben.

Tisza István gróf: *Annyira ért hozzá?*

Szmrecsányi György: Mondtam már, hogy
szociális szempontból bírálom. Ha a miniszter-
elnök ért hozzá, szóljon fel.

Tisza István gróf: Én nem értek hozzá,
azért nem szólok fel.

Szmrecsányi György: Megszoktuk már
a miniszterelnök kihívó magatartását.

Elnök: Én nem hallottam olyan kifejezé-
seket, amelyek miatt a képviselő urat meg
kellett volna védelmezni.

Szmrecsányi György: Én nem is kértem
védelmet.

Elnök: Ha nem is kért, megvédelmeztem
volna, ha szükség lett volna rá.

Szmrecsányi György nem fogadja el a
javaslatot.

Ábrahám Dezső személyes megtámadás
címén kért szót, minthogy azonban nincs je-
len, az engedély tárgytalan.

kezével elérhetőnek vélte az ember a szentek
köntösét. Talán az asszony haragudott is, mert
nem említette az erdőt, ahol tavasszal gyöngy-
virágot szedtek.

— Maga szerelmes abba a vén boszorkány-
ba, — szólalt meg most epésen a fogadósné.

— Egyszer már öngyilkos lett miatta egy fia-
tal erdész. Csak azért tér be az udvaromba,
hogy felcipjen valakit a vendégeim közül. Azt
mondják, valami rosszaság van a szemében,
mely a férfiakat ingerli.

Orbán zordonan ráncolta a homlokát:

— Mi köze magának ahhoz az urinőhöz?

Eszter elfehéredett:

— Az én apám... — kezdte hevesen, majd
erősen megszorította Orbán karját.

— Maga durva ember! — mondta később
síró hangon és mintha megverték volna, elhu-
zódtott egy sarokba.

Később, midőn már erősen alkonyodott
odakünn, a kártyások között ismét veszeke-
dés kerekedett. A hórihorgas kirántotta a bics-
kát és a zöldolmányos öreget az asztal alá
nyomták.

— Jęfta bácsi, adja vissza! — mondta szo-
rkozottan a sarokból a fogadósné.

A dulakodásban honnan, honnan nem, erős
ütés érte Orbánnak a vállát. A pirosnadrágos,
mézeskalácsképű fogadós fenyegető tekintettel
állott Orbán mögött.

— Hordja el magát az ur, — dörögte.

Eszter félig elfordulva, hosszú, bánatos,
könyves tekintetét vetett Orbánra. A ma-
dártollas vándorlegény izzó szeme mint egy
vadállat tapadt Orbánra. Tehát tovább utazott.

(Az ügyvédek tiltakozása.)

Benedek János szólalt fel ezután. Nem
tudja, hogy a részletes tárgyalás során meg-
hallgatják-e az ellenzékét.

Teleszky János pénzügyminiszter igent
int a fejével.

Benedek János: A pénzügyminiszter ur
nem szerezte be a statisztikai adatokat. Mi,
ellenzék, beleegyeünk, hogy a javaslat tárgya-
lását elhalasztják.

Felkiáltások balról: Ugy van! Vegyék le
a napirendről!

Benedek János: Az ügyvédek súlyos hely-
zetét tolmácsolja.

Tisza István gróf a terem közepén Voj-
nich István báróval beszélget. Felkiáltások bal-
ról: Halljuk! Halljuk!

Benedek János nem fogadja el a javasla-
tot. Ekkor a tanácskozássra kitűzött idő letelt.

(Rendreutasítás tévedésből.)

Szász Károly elnök: Minthogy Ábrahám
Dezső képviselő most jelen van, kérdi, hogy a
Ház megadja-e a kért engedélyt.

A Ház az engedélyt megadja.

Ábrahám Dezső: Ebből a szavazásból is
nyilvánvaló, hogy milyen kellemetlen helyzetbe
kerül az, aki személyes megtámadás címén
akar felszólalni.

Elnök figyelmezteti, hogy csak személyes
megtámadásról beszélhet.

Justh János: Hisz arról beszél, nem a
kántornéról!

Ábrahám Dezső elmondja, hogy az elnök-
ség kiadott kommunikéje rektifikálja, hogy az
elnök nem Ráth Endrét, hanem a felszólalót
utasította rendre.

Szász Károly elnök újból figyelmezteti a
felszólalót.

Ábrahám Dezső: Amerika nem a sóipar-
ról híres, tehát oda bátran mehetett Ráth
Endre.

Elnök rendreutasítja Ábrahámot.

Justh János: Mi van a Kántornéval?

Szmrecsányi György: Sőről nem szabad
beszélni.

Ábrahám Dezső: Igaz ugyan, hogy az
elnöki rendreutasítások ázsiója az utóbbi idő-
ben leszállt.

Tisza István gróf a kezével int az el-
nök felé.

Elnök Ábrahámot rendreutasítja. Kijelenti,
hogy a gyorsírók kifogástalanul végzik mun-
kájukat, a nagy zajban nem hallották az el-
nök szavát.

Javaslatára a Ház elhatározza, hogy leg-
közelebbi ülését kedden tartja. Ezzel az ülés
hat óra után véget ért.

SPORT.

Országos atletikai viadal
és football mérkőzés.

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, július 10.

A színház homlokzatára kifeszített hatalmas
trikolór hirdeti az Aradi Torna Egyesület vasárnapi
sporteseményeit.

Régen nem volt része Arad város sportkö-
zönségének olyan élvezetes szabadtéri sportgya-
korlatokban gyönyörködni, mint vasárnap.

Magyarország bajnoki csapatok egyike, a
Budapesti Törekvés Sport Egyesület küldi le tel-
jes első csapatát, hogy bemutassa első klasszisu
játékát. Az ATE. igazgatósága mindent elkövet,
hogy az ideérkező vendégek jól érezzék magukat.
A fogadtatást 50 tagú bizottság végzi.

A footballmérkőzés előtt 3 órai kezdettel or-
szágos atletikai viadalt rendez, melyen négy fő-
városi, három vidéki és két aradi egyesület kép-
viselteti magát legjobb atletáival. Az atletikai via-
dal versenyszámaira egyesületi pontverseny van
kírva.

A viadalon eldöntésre kerülnek: 200 méteres
sikfutás 9 induló, 2 előfutam. Diszkoszvetés (handi-
cap). Súlyemelés. 800 méteres sikfutás (handi-
cap) 11 induló. Távugrás (handicap). 1500 méte-
res sikfutás, 14 induló. 400 méteres sikfutás, 8
induló. Rudugrás. 4+1609 méteres stafétafutás. 3
csapat indul a BEAK., Bp. Munkás T. E. és
az ATE.

Az atletikai viadalra és footballmérkőzésre
egy jegyet adnak ki. Páholy 6 korona, számozott
ülőhely 1 korona 20 fillér, ülőhely 1 korona,
állóhely 60 fillér. A marospartii ajtóknál sport- és
munkásjegy 40 fillér, diákjegy 20 fillér.

Damjanichné

pörös siremléke.

(Át nem vett szobormű. — Kereset Cser-
novics Diodor ellen.)

Fővárosi tudósítónktól.

Budapest, július 10.

A vértanu Damjanich János hitvese, aki
oly hősi lélekkel viselte félszázadon keresztül
az özvegyi fátyolt, mint ismeretes, négy évvel
ezelőtt elhunyt. Legközelebbi rokonsága még a
gyász első napjaiban elhatározta, hogy művészi
siremlékekkel jelöli meg örök nyugvóhelyét. Ez
a kegyeletes szándék a nemzet osztatlan he-
lyeslésével találkozott, mert a nagyszonyt,
aki az özvegyesség hosszú éveit a jótékony
gyakorlásával töltötte el, tisztelettel és szeretet-
tel vette körül minden magyar ember. Halála
óta elmúlt már négy esztendő, de a tervezett
emlék még mindig nem áll a sírján, mert egy
pör megakasztotta a megvalósítását.

1911-ben történt az Andorkó-féle kiállítá-
son, hogy Csernovics Diodor miniszteri taná-
csos, állami jószágigazgató sokáig nézegette
Gémes-Gindert Péter szobrász alkotásait s a
jelenvolt művésznek legmelegebb elismerését
fejezte ki. Beszélgetés közben elmondotta, hogy
mint rokon, azzal van megbizva, hogy készít-
tesse el Damjanich Jánosné siremlékét, amely-
nek költségeire tízezer koronát deponáltak. Föl-
kérte a művészt, hogy vállalja el a művészi
munkát s készítse el a siremlék tervét és raj-
zát. Még hozzátette, hogy inspiráció szerzése
végett olvassa el Tóth Kálmánnak Damjanich
Jánosnéhoz írt verseit.

Gémes Péter el is készítette a siremlék
terveit Tóth Kálmán verseire való figyelemmel.
A miniszteri tanácsos megtekintette a terveket,
amelyekkel nagyon meg volt elégedve s most
már végleges megbízást adott a művésznek a
siremlék elkészítésére. Arra is kérte őt, hogy a
siremlék modelljét márványba faragva, állítsa
ki a műcsarnokban.

Négy hónapig dolgozott a művész a mo-
dellen, amelynek fotográfiája a heti lapokban
is megjelent s általános elismerést szerzett mű-
vészi körökben az alkotójának. Csernovics Dio-
dor azonban hirtelen megvonta a megbízást
Gémestől.

A szobrász erre pört indított a miniszteri
tanácsos ellen. Négyezer korona tiszteletdíjat
és kártérítést kér keresetében. Csernovics
Diodor a pörben nem tagadta a megbízás té-
nyét, de azt állítja, hogy a megrendelés attól
függött, hogy a modell megnyeri-e a Damja-
nich-rokonság tetszését. Mivel a siremlék, sze-
rinte, nem tetszik a rokonságnak, visszalépett a
megrendeléstől.

A törvényszék elhatározta, hogy a szob-
rász munkájának elbírálására szakértői szemlét
rendel el. A szemlét Horvay János és Istók
József művészek, július 21-én tartják. A pör
sorsát élénk érdeklődéssel kísérik a művészi
körökben.

A trónörökös-változás jelentősége.

(Egy francia diplomata nyilatkozatai.)

Fővárosi tudósítónktól.

Budapest, július 10.

Egyik fővárosi estilap párisi munkatársa hosszabb beszélgetést folytatott E. Flourens államtanácsos, volt külügyminiszterrel, aki igen érdekes nyilatkozatot tett a trónörökös-változásnak a monarchiára való hatásáról.

— Az a véleményem — mondotta — hogy a trónörökös-változás a monarchia külső és belső politikájára rendkívül jelentős. Előre bocsátom, hogy a merénylet hatása csak a Ferenc József halála után lesz érezhető. Hogy még a császár életében hatást tenne, azt nem tartom valószínűnek, mert az agg uralkodó az európai béke rendithetetlen híve és ő volt az, aki Ferenc Ferdinánd közismert háborus szándékának és merész terveinek útját állta. Egészen bizonyos, hogy a császár és király ez-tán is érvényt fog szerezni akaratának, csak halála vonhatja maga után a trónörökös változás következményeit.

A meggyilkolt trónörökösnek diplomata körökben jól ismert politikáját röviden Olaszország iránti bizalmatlanságával, antiszemita érzelmeivel és egy osztrák délszláv állam megteremtésének ideáljával, jellemezhetem. Albánia önállósítása azért volt kedvenc terve, mert mindig bizalmatlan volt Olaszországgal szemben és a szövetséges állam rovására a monarchiának felsőbbbséget akart szerezni az Adrián. Persze nem kérdés, hogy ez a felsőbbbség teljesen illuzórus lett volna és többbe került a monarchiának már eddig is, mint a mennyit megér, ha sikerül is.

Ha most közvetlenül lesz is hatása a trónörökös halálának, az az lesz, hogy a monarchia nem fog oly szigorúan ragaszkodni a független Albánia megteremtéséhez és nem fog annyi milliót költeni a bizonytalan vállalkozásra, mint tette idáig. Nem akarok az elhunyt trónörökös terveinek bírálatába mélyebben beleavatkozni, nem volna ildomos, meg azután sokkal érdekesebb most már az új trónörökös személye, aki iránt Európaszerte nagy az érdeklődés.

A fiatal trónörökös politikai felfogása aligha alakul még végleg ki. De annyit diplomáciai körökből nyert értesülés alapján kijelenthetek, hogy Károly Ferenc József német és magyar befolyás alatt áll. Magyarországot rendkívül szereti és fiatal kora ellenére is jól megtanult magyarul. Zita főhercegnő Erzsébet királynő nyomdokain halad, feltétlenül magyar barát és Magyarországnak olyan védőasszonya lesz, mint Erzsébet volt. Megvagyok győződve, hogy a magyarok nyugodtan nézhetnek az új trónörökös uralma elé, aki modern, haladott ember, már csak azért is, mert fiatal. Bizonyára helyesen fogja megoldani azokat a súlyos kérdéseket, amelyek reá várnak.

Hogy mik ezek, hát például egyre a mostani események világítottak rá: a monarchia és a délszláv államok közti viszony. Ezekkel békés egyetértést kell a monarchiának teremtenie, mert amíg ez nincs meg, a monarchia nem lehet az európai béke támasza, hanem inkább az európai háboru kitörésének okozója. Az új trónörökös vállaira fog nehezedni a monarchia belső békéjének megteremtése, mert nélkül nem lehet elég tekintélye, hogy fel lépjen azon államokkal szemben, melyek fajrokonai elnyomása címén a monarchia szétbomlására törekcsenek. Neki kell békét terem-

tenie Csehországgal is, amelyhez az elhunyt annyira vonzódott és amely ezért autonómiát remélt és bizonyos, hogy régi követelésével elő fog állani.

Hogy egyéb tekintetekben a trónörökös változás milyen befolyással lesz, előre nem látható, találgatásoknak pedig nincs értelme.

Kemény kritika egy város gazdálkodásáról.

(Ahol adósságból fizetik a tisztviselőket.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, július 10.

Elijesztő képét tárja elénk egyik legnevezetesebb magyar városnak, a már régen nem kincses Kolozsvárnak, az a belügyminiszteri leirat, amely tegnap érkezett le a nagyműveltségű és Erdély életébe még mindig vezető szerepet játszó törvényhatóság közönségéhez. Megsemmisítő és lesújtó kritikát mond a miniszter a város pénzügyi gazdálkodásáról és ezt oly kemény hangon teszi, amilyen szokatlan a kormányhatósági responsumokban. Amilyen kivételes a mód, amelyen a miniszter Kolozsvár városát megleckézteti, olyan kivételes az alkalom is. Ha csakugyan lehet ugy adminisztrálni egy világhírű, a nemzeti büszkeség ideálját alkotó várost, hogy öt év óta nem készítenek zárszámadást, három millió kölcsönt vesznek fel tisztviselői fizetések fedezésére, akkor a kormányhatóságnak kötelessége komoly szóval szólni és kemény kézzel suhintani.

Az 1914. évi költségvetésnek bírálatával kapcsolatosan szól a következőképen a miniszter:

„A város házipénztárának az 1914. évre szerkesztett költségvetését, mely szerint

a kiadások	3776873 koronát
a bevételek	2903524 koronát

tesznek ki és így 873349 korona hiány mutatkozik, az alább felsorolt észrevételekkel kivételesen jóváhagyom és megengedem, hogy a hiány fedezése végett a városban fizetett állami egyes adók minden koronája után 75 (hetvenöt) fillér városi pótdót szedjen.

Már most figyelmeztetem azonban a város közönségét, hogy a jövőben hasonló, a gazdálkodás elemi követelményeinek sem megfelelő költségvetéstől a jóváhagyást meg fogom tagadni.

A város költségvetésének vizsgálata ugyanis megdöbbentő képet nyújtja az évek hosszú során át szinte rendszerre vált hanyagságnak, a kellő előrelátás hiányának és azt a feltevést igazolja, hogy az eddig követett irányzat mellett azok a súlyos bajok, amelyek a város gazdálkodásában már eddig is felmerültek, nemhogy esökkenni, hanem még fokozódni fognak. Magából abból a tényből, hogy a

város 1909. év óta nem terjesztett fel hozzám zárszámadást,

megállapítható, hogy a város költségvetéseit az előző évi tapasztalati eredmények ismerete nélkül állapítja meg, — gazdálkodásában a céltudatos előrelátás helyett az ötletszerűség érvényesül, súlyos anyagi helyzetében a bekövetkező bajok preventív megakadályozása helyett csak a bekövetkezett bajok bármely áron való orvoslására szorítkozik. Ennek eredménye pedig nem lehet más, mint az, hogy a város mindinkább el fog merülni az improduktív adósságokban és ha ez mielőbb kellő erélylyel és szakavatottsággal megakadályoztatni nem fog, a város előbb-utóbb az anyagi romlásba jut.

A 3 millió kölcsön miként való felhasználása tárgyában felterjesztett jelentések és

kimutatások szerint a kölcsönök nagy részénél a

törlesztési részletek évek óta nem fizetettek,

dacára annak, hogy azok fedezéséről a költségvetésekben gondoskodás történt. A vegyesek között felsorolt kölcsönök nagyrésze sem közgyűlési határozattal, sem kormányhatósági-lag engedélyezve nincsenek és ezek legnagyobb-részt olyan, a háztartás rendes vitelével járó kiadások fedezésére fordítottak, amelyeket a városnak rendes bevételeiből és a pótdóból kellett volna fedeznie. Súlyosbitja a helyzetet, hogy ismételt sürgetés dacára a város zárszámadásai 1910. évtől kezdődőleg letárgyalva és felterjesztve nem lettek és így a költségvetésben kimutatott és előirányzott összegek támpontját nyújtó három évi átlagok sem megbízhatók.

Ily körülmények között bár a jelenlegi súlyos közgazdasági viszonyok mellett, az adófizető polgárság érdekeit kimérendőnek tartom, feltétlenül helytelenítenem kell mégis azt, hogy a város anyagi helyzete orvoslásának egyedül célravezető módja, a pótdó fokozottabb igénybevétele helyett, a pótdót még 1 százalékkal leszállította és ezáltal a költségvetést még irreálisabbá tette. A pótdó százalék emelése nélkül a válság még elodáztatik és később az fokozottabb mérvben fog bekövetkezni, mert arra, hogy a város a költségvetés tárgyalása során hangoztatott takarékosági elvet meg is valósítsa, az eddigi tapasztalatok szerint kilátás nincs, sőt a közigazgatással szemben támasztott és egyre fokozódó igények mellett nem is lehet.

Figyelmezteti ezután a leirat a várost, hogy a bevételi források fokozottabb igénybevétele és a kintlevő követelések erélyes behajtását haladéktalanul foganatosítsa, az utalványozásoknál körültekintéssel járjon el és ha mégis tulkiadás áll elő, annak fedezéséről pótköltségvetéssel gondoskodjék. Ezután a költségvetés egyes tételeire teszi meg a miniszter az észrevételeit.

A miniszteri leiratból nyert helyzetkép után nem is meglepő egyik előkelő és rendszeren jól informált kolozsvári lapnak a következő értesülése:

A város legutóbbi közgyűlésén bejelentette Nemes pénzügyi tanácsos, hogy a két és félmillió kölcsönre egyetlen ajánlat sem érkezett be, de remény van rá, hogy a kartellbankok mégis csak megteszik Kolozsvárnak azt a nagy szíveséget, hogy kölcsönt adnak. Azóta azonban hiába várták a városházán a jószívű bankok jelentkezését. Ugyilátszik, hogy Kolozsvár még drága és rossz kölcsönt sem tud kapni. Mindenesetre feljegyzésre méltó, hogy ugyanebben az időben Pozsony és Arad nem is egy, hanem két ajánlatot kapott két és fél millió hiteligenyének kielégítésére.

A nyári idény alkalmával.

elköltözés, lakásváltoztatás esetén tisztelttel kérjük előfizetőinket, hogy lakcímüket — a legutolsó tartózkodási hely megjelölése mellett — a kiadóhivatallal a lap pontos szétküldése szempontjából idejekorán közöljék. Külföldre való költözködés esetén a portókülömbőzet szíves megtérítését kérjük.

Ferenc Ferdinánd aradmegyei lakója.

(Intimitások a trónörökös utolsó útjáról.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, július 10.

Ma dél óta Aradon időzik egy magas, szélesvállu, borotvált arcú férfi, aki, ha beszélni akarna, sok-sok, nagyon érdekes, talán fontos dolgokat is tudna mondani. Nagyon nagy urakról, sőt a legnagyobbokról, Ófelségéről, tudna mesélni. Talán a legtöbbet a királyról, mert a magas borotvált képű férfi udvari lakáj. Aradi származású s most is rokonainak látogatására jött Aradra. Kornacker Antalnak hívják, valamikor itt volt katona, azután Bécsbe került testőrnek, majd lakáj lett. Most a király közvetlen közelében teljesít szolgálatot és a véletlen úgy akarta, hogy

elkísérte utolsó útjára a tragikus végű trónörökösöt is.

Amikor ugyanis Ferenc Ferdinánd leutazott Boszniába, a saját udvartartásán kívül néhány burgbeli alkalmazottat is lerendeltek. Így került le Kornacker Antal is Boszniába és a trónörökös körül teljesített szolgálatot még ama szomorú emlékű vasárnap reggelén is.

Most, hogy az Aradról elszármazott udvari lakáj újból itt időzik, felkerestük, hogy megtudjunk tőle egyet-mást arról a férfiről, akitől mi nagyon keveset, de ő talán mégis többet tud. Kornacker azonban kitért a válaszok elől. Hiába faggattuk, a kérdések valóságos ostromának rendíthetetlenül ellenállt és nem akart nyilatkozni, nem akart mesélni mindarról, ami felé már csak a titokzatossága miatt is olyan mélységes érdeklődéssel tekint mindenki.

Kornacker eleinte azt sem akarta megmondani, hogy a trónörökös körül szolgálatában állott az utóbbi napokban, majd később annyit elmondott, hogy tényleg Ilidsében volt.

— Kérem — mondotta — nekem nem szabad nyilatkoznom. Az udvarnál nagyon szigorúan veszik az ilyesmit és nekem minden szavamra vigyázni kell. Még a rokonaim előtt sem beszélek azokról a dolgokról, amelyek ott történnek. Különösen pedig nem szólhatok a nyilvánosság számára. Felelősségem azt gondolhatják, hogy én itt Magyarországon nevezetes emberré akarom tenni magamat és mindenféle valótlán meséket találok ki. Boosásson meg, de nekem nagy kellemetlenségeim származhatnak abból, ha én egyet-mást elmondok.

És Kornacker hajthatatlan maradt. Az udvarra gondolt, a titokzatosságára, melyet a Burg hatalmas kapuja őriz, talán szavakra, amelyeket a süppedő szőnyeg és a kárpitos falak, meg ő és társai örökre magukba zártak, királyi tettek, gesztusokra, arcomzódásokra, melyeket néha egy ország les és előtűk naponta megszokottan folynak le. Bele kellett nyugodnunk, hogy Kornacker Antalnak a fehérharisnyás, lakkoipós lakájnak nem szabad szólnia, megazokta a halk, csendes szavakat.

Am odahaza a szűk családi körben mégis csak meg-meg szólal néha a lakáj is. Sok izgalmasan érdekes aprósága volt annak a szolgálatnak, amelyet Kornacker az ilidsei tartózkodása alatt végzett.

Ilidsébe délfelé érkezett az első hír, hogy a trónörökösöt meggyilkolták. Az udvartartás a fürdőn időzött és a hír érkezésekor éppen az ebéd előkészítésével voltak elfoglalva. Kornacker az asztal feldisznítésével töltötte idejét. Az első hírt kinn, Ilidsében hihetetlennek tartották, jött is nemsokára egy cáfolat, rövi-

desen azonban megjött a hír, hogy a trónörökösöt és nejét meggyilkolták. A megdöbbenés leírhatatlan, amely kitört, magasrangu katonatisztek sirva fakadtak és a trónörökös személyzete valósággal zokogott.

Másnap reggel az udvari lakajok — köztük Kornacker is — a hallottak körül foglalatoskodtak, felöltöztették őket és elhelyezték a koporsóban. Az udvartartás nyomban feloszlott és a személyzet visszatért Bécsbe.

Családja is sok mindent kérdez az udvari lakájától, aki azonban — mint látszik — még itt is mereven elzárkózik a bővebb beszéd elől.

— Annyit azonban mondhatok — mondotta Kornacker itteni rokonának — hogy Ófelségét rendkívül fájdalmasan érte a hír. Mikor pénteken reggel a Burg-kápolnában megjelent Ófelsége a két koporsó láttára zokogásban tört ki. Bécsben én emeltem le a trónörökös hitvesének koporsóját és mellette haladtam, amikor kivittük a pályaudvarra, hogy Arzstettenbe szállítsák. Másnap elutaztam Bécsből, mert megkezdődött a szabadságom, amely 30-ig tart. Innen Ischlbe megyek, ahol most az udvartartás nagy része tartózkodik.

Pribicevics őrnagy a merénylők felbujtója?

(Rejtelmes távirat. — Hajsza az eltűnt merénylő után.)

Távirati tudósítás.

Szerajevó, július 10.

A rendőrség és a tartományi kormány a legnagyobb energiával folytatják a nyomozást a merénylet összes előzményeinek kiderítésére. A nyomozás újabb fordulatairól azonban semmit sem közölnek a nyilvánossággal, ellenben siffrizott táviratokban nyomban közlik őket a bécsi külügyi kormányval. Híre jár, hogy a nyomozó hatóságok a szerajevói postahivatalban egy igen fontos adat birtokába jutottak.

Találtak ugyanis egy táviratot, melyet a merénylet napján, délben adtak fel Pribicevics Milán őrnagy címére.

Aláírás nincs rajta. A szerb nyelvű sürgöny szövege magyar fordításban a következő:

— Mindkét lovat jól eladtuk.

A távirat nem is vonatkozhatik másra, mint Ferenc Ferdinánd főherceg és Hohenberg hercegnő halálára. A rendőrség most nagy apparátussal keresi a távirat feladóját.

A Prosvjetni Dom nevű szerb együletben tegnap házkutatást tartottak és egy félreeső helyen három bombát találtak. A bombák egészen olyanok, amilyenek az összeesküvők bombái voltak. Az egyesület vezetőségének több tagját letartóztatták.

A város egyébként teljesen nyugodt. A szerb körök izgalma is elmúlt s a lakosság elkeseredése a szerbek ellen szintén szünőfélben van.

A konakban, ahol Potiorek Oszkár tartományi főnök rezidiál, naponta vannak fontos tanácskozások, amelyeken a vizsgálat újabb fejleményeit beszélnek meg. Csütörtökön Gorup báró bécsi rendőrigazgató visszarendelte a Szerajevóba kiküldött hat detektivet. Visszahívták a triesti detektiveket is és most már csak magyar detektivek, a határrendőrség és az államrendőrség kiküldöttei vesznek részt a nyomozásban. Valószínű, hogy fáradságos munkájukat a jövő hét elején ők is befejezik s ezután csak a szerajevói rendőrség emberei vesznek részt a nyomozásban.

Princip Gavrot és merénylő társait ma délelőtt ismét kihallgatták s főként azt igye-

keztek megtudni tőlük, vajon nincs-e tudomásuk arról, hová rejthette Mehmed Bagics a hatodik bombát. A merénylők erről nem tudnak, Bagics pedig — mint már hétfőn megírtuk — Montenegróba szökött.

A szerajevói országos törvényszék vizsgálóbírája most elfogató parancsot adott ki Mehmed Bagics ellen, de alig remélik, hogy a Niksicsbe szökött merénylőt a montenegrói hatóságok kiadják.

Az elfogató parancs szerint Mehmed Bagics kolai származású, huszonegy éves, mohamedán vallású asztaloslegény, akiről tudják, hogy izlám eredete ellenére nagyszerb érzelmű s a propagandistáknak kedvelt bizalmasa volt. Bagics mindenre kapható ember, akit Principnek nem volt nehéz rávenni arra, hogy bombamerényletet kövessen el a trónörökös ellen.

A detektivek most Bagics felkutatásán fáradoznak. Kedden kétségtelenül megállapították, hogy a mohamedán összeesküvő Montenegróba szökött át. A határon minden különösebb ellenőrzés nélkül sikerült átjutnia, — mozlím ember nem volt gyanús a csendőröknek — Niksicsben pedig baja nem történhetik, mert a montenegrói szerbek tudják, hogy Bagics az ő emberük.

Bagics lakásán, a Carsiában tegnap házkutatást tartottak, amelyen megállapították, hogy az összeesküvőnek nem volt annyi pénze sem, hogy Metkovicsig megválthassa vasuti jegyét. A nyomozás folyamán azonban megtudták a detektivek, hogy Bagicsnak egy mosztári udvari fényképész, Marianovics Dusan adott pénzt az utazásra. Az udvari fotografus szintén ismeretes nagyszerb érzelmeiről és a merénylő vele lépett érintkezésbe. Marianovics június 30-án, két nappal a merénylet után adott is pénzt Mehmed Bagicsnak, aki erre megszökött Szerajevóból.

A terhelő bizonyítékok alapján Marianovicsot Mosztárban letartóztatták s ma reggel bezárolták a szerajevói Kreisgericht börtönébe.

Triesztből jelentik: Az Edinost nyomda vállalat igazgatóját ma a rendőrségre idézték és megkérdezték, hogyan viselkedett Cabrinovics, mikor nála volt alkalmazásban. Az igazgató elmondotta, hogy Cabrinovics 1913. április harmadikától október harmadikáig volt nála, mint ideiglenes szedő. Megelőzőleg Fiumében volt, s Triesztbe teljesen lerongyolódott s pénz nélkül érkezett, úgy, hogy ő sajnálkozásból vette fel. A nyomdában olyan félszegen viselkedett, hogy társai tökéletlenül tartották. Határozottan tudja, hogy anyagilag támogatta nővéreit.

VÁROS ÉS MEGYE.

A főorvos pöre a város ellen. Lukáts Jenő dr., a gyermekkorház főorvosa megfélembreztette a törvényhatósági bizottságnak azt a határozatát, amely kimondta, hogy a gyermekkorház orvosainak nem jár drágasági pótlék. A belügyminiszter neki adott igazat és a pótlékot a városi pénztár folyósította. A főorvos azonban ezzel nem elégedett meg, hanem azt vitatta, hogy arra az időre, míg a város az ő pénzét használta, kamatot is tartozik fizetni. Száznegyven korona megfizetése miatt panasszal fordult a közigazgatási bírósághoz. Ma érkezett ítéletével a bíróság a panaszt elutasította és kimondta, hogy Lukáts dr. követelésének nincs jogalapja.

Szatócsok adója. Kis existenciák adója került ma tárgyalás alá az adókiadó bizottság előtt. A legnagyobb részt szatócsok adóját tárgyalták és bár magasabb összegről szó alig akadt, a bizottság ma is szívesen méltányolta a gazdasági helyzetet és jobbra a múlt évi adót állapította meg.

A hármasszövetség fellépése Belgrádban.

(Holnap lesz az együttessel demarche. — Az entente hatalmak tanácsa Szerbiának.)

Távirati tudósítás.

Bécs, július 10.

A helyzet még mindig nem tisztázódott. A szerajevói vizsgálat még nincs befejezve és ezért itteni diplomáciai körökben sem tudtak eddig végleges ítéletet formálni. Bizonyos csak annyi, hogy

ugy Franciaország, mint Oroszország elítéli a merényletet és egészen természetesen találja, hogy az osztrák-magyar kormány Belgrádban lépéseket tesz,

egyrészt az ott kompromittált személyiségek megbüntetésére céljából, másrészt azért, hogy ilyen gyászos események a jövőben ne történhessenek. Mind a két kormány kívánja, hogy ne kerüljön a sor komoly bonyodalmakra és különösen a szajnaparti kormány mindent elkövet arra, hogy a béke föl ne boruljon.

Ami szövetségeseink magatartását illeti, ezt a dolgok állása egészen pontosan írja elő. Berlinben azt az álláspontot foglalják el, hogy bármint fordulatot vegyen is ez a kérdés, Ausztria-Magyarország kormányát a legteljesebb módon támogatni kell. A monarchia kormányának dolga eldönteni, hogy micsoda érdekeik vannak ebben a kérdésben és hogyan lehet azokat leginkább megvédeni. Egyébként azonban a német kormányra nézve ma is azok az alapelvek irányadók, amelyeket a német birodalmi kancellár a legutóbbi válság idején a birodalmi gyűlésben mondott beszédeiben ismételtén körvonalazott, hogy

Ausztria-Magyarország mindenkor számíthat a német birodalom teljes és tetterős támogatására.

Olaszország is teljesen a monarchiával való szövetség talaján áll. Az olasz kormány Szerbiában látva veti egész befolyását arra, hogy engedékenységre bírja a kormányt Ausztria-Magyarország jogos követelésével szemben, ha azonban a monarchia és Szerbia közötti tárgyalások folyamán akadályok támadnának, úgy *Olaszország habozás nélkül teljesíteni fogja a szövetséges köteleességeit.*

Közös demarche.

Berchtold gróf közös külügyminiszter, Hoyos gróf követségi tanácsos kíséretében tegnap este Ischlből visszaérkezett Bécsbe s ma délelőtt hosszasan értekezett Giessl báróval, aki a mai nap folyamán visszatért Belgrádba.

A monarchia demarche-a holnapra várható. Valószínű, hogy a monarchia nem elszigetelten fog Belgrádba eljárni, hanem a hármasszövetség másik két hatalmával együttesen.

A hármasszövetség intése.

Berlinből jelentik: Illetékes helyen megerősítik azt a hírt, hogy a hármasszövetség hatalmai lépést tettek a szerb kormánynál és javasolták, hogy foglaljon állást az anarchisztikus elemekkel szemben.

Európa — Szerbia ellen.

Belgrádból jelentik: Itteni politikai körökben nagy riadalmat keltett a külföldnek, különösen Németországnak, Szerbia ellen irányuló magatartása. Pasic miniszterelnök sűrűn tanácskozik Hartwig

oroszk követtel, aki viszont siffirozott táviratok tömegét küldi Pétervárra. A szerb diplomácia hangos jókedve alaposan megcsappant s a szerb lapok hangja inkább az általános meghökkenést akarja palástolni. Belgrádban nem voltak elkészülve arra, hogy egész Európa ilyen egyértelműen ellene fog támadni, sőt meg voltak győződve arról, hogy az olyan sokszor bevált recept, Belgrád segítségkiáltása a monarchiában elnyomott fajrokonok érdekében, ezuttal sem fog csődöt mondani. Most, amikor látják, hogy ez az igyekezetük teljesen hiábavaló, hihetetlen kapkodás támadt. Utolsó reménységük, hogy a hármasszövetség hatalmai biztosan mellettük lesznek, szintén elveszett. A hármasszövetség képviselői határozottan megmondották, hogy Szerbiának ilyen irányú garázdálkodásával ők sem értenek egyet s figyelmeztették arra, hogy abban az esetben, ha a szerajevói merénylet következményeképpen támadnának fegyveres konfliktusai, kénytelenek lesznek Szerbiát teljesen magára hagyni. Valószínű, hogy ezek után a Pasic-kormány óvakodni fog a további kardesötetéstől és ha a monarchia felszólítja arra, hogy bizonyos garanciákat nyújtson, ennek a kívánságnak nyomban eleget fog tenni. Az omladisták és a Narodna Obrana ugyan még mindig hevesen izgatnak a monarchia ellen és Pasic a legkétségbeesettebb küzdelmet vívja velük, hogy leszerelhesse őket, de azért valószínű, hogy Szerbia ezuttal meg fog hátrálni. Az itteni osztrák-magyar követség köréből eredő információk szerint a monarchia első lépése Szerbiában az lesz, hogy

teljesen korrekt és barátságos formában fel fogja hívni a szerb kormányt a szerajevói merénylet teteseinek és felbujtóinak kézrekerítésére

és a magyarországi és boszniai nagyszerb agitáció beszüntetésére. Ha a szerb kormány nem ad teljesen kielégítő választ, a jövő héten újabb energikusabb demarche következik, melyet eredménytelenség esetén negyvennyolc órán belül ultimátum követ.

Udvarias diplomáciai lépések.

Bécsből jelentik: A Neue Freie Presse jól értesült forrásból közli, hogy a monarchia már a legközelebbi napokban diplomáciai lépéseket tesz Belgrádban. Alapot erre az akcióra a szerajevói vizsgálat adatai szolgáltatnak. A diplomáciai akció udvarias, de határozott formájú lesz. A szerb kormány ebből meglátja, hogy a monarchia a nagyszerb agitáció megfékezésében egzisztenciális kérdést lát és eltökélt szándéka déli határait a legnagyobb erővel megvédeni.

A Frankfurter Zeitung berlini levelezője hosszú cikkben foglalkozik a monarchia készülő akciójával és kifejti, hogy Ausztria-Magyarország a legrövidebb idő alatt erélyes diplomáciai lépéseket fog Szerbiában tenni. Ezzel olyan természetű akció kezdődik, amelyet nem lehet elhuzni. Az egész akció rövid és gyors jegyzékváltással fog lebonyolódni.

Bukik a Pasic-kormány?

Belgrádból jelentik: A Pasic-kormány helyzete, tekintettel a monarchiának küszöbön álló demarchéjára, igen válságos. A szerb kormány fél, hogy a küszöbön levő választásoknál ellenfelei ezt felhasználják ellene. A szerb sajtó állandóan a kormány és a monarchia ellen izgat. A közvélemény többsége is a kormány ellen foglal állást ebben a tekintetben.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Szombat: Szibill, operette.
Vasárnap: Délután: Matyólakodalm, népszimű. Este: Szibill, operette.
Hétfő: Páholy, bohózat. Vendrey Ferenc felléptével.

Kedd: Ezüst pille, operette. Vendrey Ferenc felléptével. (Bemutató előadás.)

Szerda: Ezüst pille, operette. Vendrey Ferenc felléptével.

Csütörtök: Ezüst pille, operette. Vendrey Ferenc felléptével.

Péntek: Balletestély, Leányalmok, Gavotte, Baba, A csintalan Pierette; előadják Nirschy Emilia a budapesti Opera primaballerinája és Brada Ede az Opera balletmestere.

Szombat: Balletestély, Leányalmok, Gavotte, Baba, A csintalan Pierette; előadják Nirschy Emilia a budapesti Opera primaballerinája és Brada Ede az Opera balletmestere.

* Az új színtársulati tagok. A színiügyi bizottság ma délelőtt Urbán Iván báró elnöklésével néhány percig tartó ülést tartott, amelyen Varjassy Lajos bejelentette, hogy Szendrey Mihály színiigazgató eleget tett szerződéses kötelezettségének és július hó elsejéig bemutatja társulata tagjainak névsorát, amelyet már ismertettünk. A bizottság hozzászólás nélkül tudomásul vette a bejelentést.

* Bohus László báró arcképe. Az Arad Csanádi Egyesült Vasutak igazgatósága elhatározta, hogy a tanácsterem részére megfesteti tavasszal elhunyt igazgatósági tagjának: Bohus László bárónak életnagyságu arcképét. A portré megfestésével Balla Frigyes aradi festőművész bizta meg az Acsev. igazgatósága. Balla most fejezte be újabb alkotását, amelyet ma a Lengyel-féle butorüzlet Andrassy-téri kirakataban helyeztek el. A nagyméretű vászon ülő helyzetben ábrázolja Bohus László bárót. Az elhunyt világi földesúr érdekes alakját a művész valóban nagy karakterizáló erővel, életbiven és megkapóan festette meg. Bohus László arcképe nem egyszerű arcmás, mert Balla Frigyes a portrén eltalálta azokat a finom vonásokat is, amelyek az elhunyt báró egyéniségére jellemzők. A képnek, amelyet az Acsev. igazgatósága már kitűnően talált és hivatalosan átvett a művészől, sok elismerő nézője akad. Bohus László báró arcképét az Acsev. palota második emeleti tanácstermében helyezik el.

* A színház jelentései. A jövő hét műsora megint olyan lesz, amely minden, a legkényesebb igényt is a legteljesebb mértékben kielégíti. Vasárnap este a Szibill kerül színre, Martos-, Bródy-, Jacobi-operettje. Vasárnap délután a Matyólakodalm kerül színre. A hét első négy napját, hétfőtől csütörtökig Vendrey Ferenc, a Vigaszínház kiváló művésze foglalja el. Egy új operette főszerepét fogja Vendrey eljátszani: az Ezüstpillében lép fel három este, míg vendégszereplését a Páholyban, ebben a kitűnő bohózatban — hétfőn — kezdi meg. A hét hátralévő két napján pedig a budapesti magyar királyi Opera első két táncosa — Nirschy és Brada — jönnek csudásan megkapó táncművészetükkel.

* Betty Nansen az Apollóban. Óriási érdeklődés mellett tartotta meg az Apolló-színház mai premierjét. Az új műsornak nagy reklámot csinált Betty Nansen neve. A kiváló mozitragika az ünnepezt moziművésznők sorában áll s eddigi sikereit csak betetézte a mai fellépéssel. A publikum nem tudott betelni Betty Nansen művészetével, amely valósággal elbűvölte a közönséget. A dráma a Nordisk-filmgyár pazar kiállításában készült. A szűz is eredetien érdekes. Tev gróf különös véletlen során ismerkedik meg Rumin földbirtokos szépséges leányával, Annyval. Tev gróf szerelemre gyulad a gyönyörűséges leány iránt s másnap megkéri a kezét. A szülők beleegyeznek a házasságba s a fiatal pár oszentes fészkebe vonul vissza egy szomszédos városba. A boldog házasságot mélységes tragédia zavarja meg. A grófot az urlovasok versenyén súlyos szerencsétlenség éri. Az orvosok megállapítják, hogy örökéletére nyomorék marad. A szerencsétlen

ember könyörögve kéri feleségétől a revolvért. Anny forró szerelmében megmentette férjét egy nyomorúságos élet szenvedéseitől. A bírák felmentették az asszonyt... Szombaton kerül másodszer vetítésre ez a nagykonceptiójú Nordisk-dráma. 3

* **Pusztulás a sivatagban.** (Szenzációs orosz dráma az Urániában.) Az emberi sziv titkos redőit tárja fel előttünk az Uránia színház tegnapi bemutatója. Elleplezett indulatokból, ki-ki törő szenvedélyekből van felépítve a gyönyörű dráma, az orosz katonai életnek képét tárva fel előttünk. Az ázsiai Oroszország vad sivatagjain történik a dráma, hol több napi járásra nem lehet mást találni, mint homokot és pusztát és a milyen vad a vidék, ugyanolyan vad indulatok székelnek az emberek lelkében is. A bosszuállás ördöge megszállja őket és üzi hajtja, a legembertelenebb cselekedetekre, üzi oly erővel, mely elnémitja bennük még a szerelem nemes érzését is. Uttalan utakon bolyonganak a sivatagban, míg lelküket mardosa az indulat és csak alkalmat keres, hogy kitorjón és minden emberi érzést kiszorítva, hatalmas erővel pusztulást okozzon. 5

* **Rocambole II.** Ponsón du Terrail szenzációsregényének II. része legközelebb az Urániában.

Lujza hercegnő

váltózsiránása.

(A volt rendőrbiztos kártérítési pöre.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Bécs, július 10.

Érdekes kártérítési pörrel foglalkozott tegnap a bécsi törvényszék polgári tanácsa. Müller Ottó, volt rendőrbiztos 20.000 korona kártérítést követel Lujza hercegnőtől.

A Raschka Ervin dr. ügyvéd által beadott kereset szerint 1906 júliusában Dörfler Emil, Lujza hercegnő akkori magántitkára és teljhatalmu megbízottja azzal a kéressel fordult Müller Ottóhoz, hogy a hercegnő bizalmi embereivel való összeköttetési révén eszközölje ki, hogy az abban az időben Párisban lakó hercegnő és bizalmasa, Mattasich Géza fogadják őt. Dörfler azért óhajtott Lujza hercegnőhöz bejutni, mert a hercegnő pénzügyi tranzakcióiban részesülni szeretett volna. Mattasich Géza eleinte visszautasító magatartást tanúsított Dörflerrel szemében, akit csak később — és ez Müller Ottó fáradozásainak volt köszönhető — fogadott szívesebben.

Dörfler ekkor elérte óhajtott célját: megbízást nyert, hogy szerezzen a hercegnőnek pénzt. 1906. október hó közepén Dörfler a hercegnő hat darab váltójával visszatért Bécsbe mint teljhatalmu megbízott. Fölkereste Müller Ottót és azzal az ígérettel, hogy őt a hercegnő magántitkárául fogja alkalmazni, rávette, hogy mint elfogadó zsirálja Lujza hercegnő hat váltóját. A lejáratú napokon a váltók közül csak kettőnek az összegét egyenlítették ki rendezés időben, a többi négy ötvenezer korona összeget kitevő váltót pedig peresíteni engedték. Müller Ottó nem tudott fizetni, amint keresetében elpanaszolja, állandó végrehajtásokat kellett elszenvednie és kénytelen volt, lakásberendezését is eladni. Dörfler ígérete még egyéb károkat is okozott neki. A reménybeli titkárságért otthagyta rendőrbiztosi állását, már csak azért is, mert azt hitte, hogy Lujza hercegnő váltóinak zsirálásával mint állami hivatalnok a fegyelmi szabályokkal összefüggésbe kerül. Nyugdíjaztatását kérte, ami teljesült is.

Müller Ottó több ízben kereste fel levélben Lujza hercegnőt és kérte, hogy megbízottjának ígéretéhez képest alkalmazza titkárának. A hercegnő a jövő ígéreteivel hittegette Müllert, aki végre türelmét veszítve 20.000 korona kártérítésért beperelte a belga hercegnőnőket. Keresetében Müller hivatkozott arra, hogy a váltózsirálás anyagi romlását okozták és azóta

nem tud állást kapni. Dörfler Emil és több tanu Müllerre kedvezőtlen vallomása és a belügyminisztériumnak azon jelentése után, hogy Müller megrongált egészségi állapotára való hivatkozással kérte nyugdíjazását, a törvényszék a volt rendőrtisztviselő keresetét elutasította.

Prenek bib Doda —

albán külügyminiszter.

(Teljes fejtelenség Durazzóban. — Nem harcolnak tovább a mirditák.)

Távirati tudósítás.

Bécs, július 10.

A Neue Freie Presse közli Durazzóból: Prenek bib Doda átvette a külügyminiszteri tárcát. Ertesítette a nagyhatalmakat, hogy a mirditákat visszavonta s tegyenek a nagyhatalmak lépéseket Albánia megvédésére.

Durazzóból jelentik: A kormány felhívást bocsátott ki, amelyben felszólítja a lakosságot, hogy a június 17-iki ütközet alkalmával a város védelmezése céljából szétszórott fegyvereket ismét szolgáltatassa be. A kormányt úgy látszik, az indította erre az óvintézkedésre, hogy kellemetlen meglepetésektől fel, attól tudniillik, hogy fölkelés támad a város lakossága körében, amely legnagyobb részét mohamedánokból áll.

Berlinből jelentik: A neuwiedi kastélyba a Nazionalzeitung értesülése szerint a durazzói udvartartásból nagy szállítmányok érkeztek. Azokat a lakosztályokat, amelyekben az albán fejedelmi család lakott, nagy titokban ismét berendezik Vilmos herceg családja számára.

Pétervárról jelentik: Turkhan pasa pétervári látogatásával kapcsolatban kiderült, hogy Románia azért nem küldött katonai segítséget Albániába, mert Oroszország ebbe semmi szín alatt sem egyezett volna bele. A külügyminisztériumban ezenfelül még egyéb érdekes kijelentéseket is tettek Turkhan pasa látogatása alkalmából. Oroszország a külügyminisztérium információja szerint csak akkor hajlandó segítséget adni Albániának, ha ebben a tekintetben Angolország és Franciaország járna elől jó példával. Erre pedig semmi kilátás nincs. Turkhan pasa küldetése tehát teljes kudarccal végződött.

A Stefani-ügynökség jelenti Durazzóból: Tegnep este az a hír terjedt el, hogy a fölkelők elfoglalták Barat városát. Allítólag az epiróták és a görög csapatok újra megszállták a londoni szerződés értelmében annak idején kiűrt területet.

Rómából jelentik: A Tribuna jelentése szerint Essad pasa Párisból Rómába utazik. Hír szerint azért, hogy az albán trónnak Vilmos fejedelem lemondása után való átvétele ügyében megkezdje a tárgyalásokat. A Martin pétervári tudósítója azt az információt kapja illetékes helyen, hogy Turkhan pasa tíres marokkal tér haza Oroszországból, mert Oroszország sem pénzt, sem katonát nem hajlandó adni az albán fejedelemnek. Ha a monarchia nemzetközi akciót indítana, az orosz nem venne részt benne, mert Albániában semmi érdeke sincs.

Frankfurtból jelentik: A Frankfurter Zeitung azt a hírt kapja Durazzóból, hogy a németalföldi katonai missziót, mely folyton újabb differenciákba keveredik a mérvadó tényezőkkel, valószínűleg már legközelebb visszahívják.

Fiuméből jelentik: A Gődöllő nevű hajón ma hatvan román önkéntes Durazzóba utazott, hogy Wied fejedelemnek fölajánlják szolgálataikat.

Nem jelentkeznek az új választók.

(Megkezdtek a névsor összeállítását. — Az összeírás első napja.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, július 10.

Ma kezdték meg munkájukat Arad város két szavazókerületének nyolc körzetében a választókat összeíró küldöttségek, amelyek előtt tudvalévőleg azoknak kell megjelenniük, akik az 1913. évi választói névjegyzékbe nem voltak felvéve. Az első napon alig akadt még dolga a küldöttségeknek, amelyek a város nyolc különböző részében voltak elhelyezve, csak gyéren jöttek a jelentkezők s alig százötven azoknak a száma, akik már az első napon siettek a küldöttségek elé, hogy biztosítsák az 1913. évi XIV. törvénycikk értelmében őket megillető választójogukat.

Négy-négy szavazókörre van felosztva a város két kerülete, az első kerület első szavazókörébe tartozó választókat a Hasszinger-utcai elemi iskolában működő bizottság írja össze, amelynek Korom József az elnöke.

— Csak nyolc választót irtuk össze idáig — mondotta az elnök — úgy látszik, még nem igen tudják az emberek, hogy a bizottságok már működnek. Valószínű, hogy csak a mai, első nap volt ilyen csendes lefolyású, máskor több dolgunk lesz. A nyolc közül nem kellett visszautasítanunk senkit, még az irni-olvasni tudást igazoló bizonyítványát is elhozta mindenki, olyanok is, akiknek amúgy is megvolt egyéb jogcímük, s erre a bizonyítványra szükségük se volt.

A tűzoltó laktanyában dolgozik a második szavazókörbeli bizottság, amelynek Fülöp Endre iskolaigazgató az elnöke.

— Előttünk is csak kilencen jelentkeztek még idáig — mondotta az elnök — pincérek, iparossegédek, önálló kisiparosok, mindnek ugyszólván más és más jogcíme van a választójoghoz. Akadtak olyanok is, akik az irni-olvasni tudást nem voltak képesek okmánnyal igazolni s ezek itt előttünk tették le a vizsgát, amelyet mind sikeresen kiállottak.

A Kazinczy utcai polgári fiúiskolában Mohos Ágoston elnöklete alatt működik a harmadik szavazókör bizottsága. Itt se voltak még tiznél többen ma s nem sokkal több jelentkező akadt a Ferenc téri polgári fiúiskolában sem, ahol Szántay Lajos elnöklete alatt dolgozik a negyedik szavazókör bizottsága.

A második kerület első szavazókörének bizottsága a Csutora-utcai iskolában dolgozik, Pataky János az elnöke ennek a bizottságnak.

— Husz jelentkező volt eddig nálunk — mondotta az elnök — javarészt munkások. Visszautasítanunk nem kellett senkit se, mindenki, aki idejött, alaposan fel volt szerelve a szükséges okmányokkal, s egészen jól tudta, milyen címen illeti meg a választójog. Holnap már alighanem sokkal több dolgozó lesz, a waggongyár körülbelül hatszáz munkást fog felvonultatni.

Az Illés-, Gizella- és Templom utcai iskolákban dolgoznak Keresztes Arzén, Nikiser József és Bragia György elnöklete alatt a második kerület többi bizottságai, ezeknek is kevés dolgozó akadt ma. Nemsokára azonban megváltozik a helyzet, a szociáldemokrata párt 20-ika felé állítólag közel háromezer embert állít a bizottságok elé, s együttesen vonulnak a bizottságok elé a Máv., a gyárak és a nagyobb vállalatok munkásai is.

Hartwig orosz követ hirtelen meghalt.

(A nagyszerbek pártfogója.)

Fővárosi tudósítónktól.

Budapest, július 10.

Késő éjjel Belgrádból szenzációs eseményről hozott hírt a táviró. A rövid belgrádi jelentés arról számol be, hogy

Hartwig orosz követ ma este hirtelen meghalt.

Oroszország belgrádi követének halála — bárha ebben az órában természetesen még nem mutathatók a hatások — kétségtelenül nagy jelentőséggel lesz Szerbia politikájára és különösen a monarchiával szemben való magatartására. Szerbia oroszbarát politikusainak bizalmasa, tanácsadója és tulajdonképeni vezére volt már esztendő óta Hartwig, akinek neve a bosnyák annexió idején lett először ismeretes és egyben félelmetes a monarchia lakossága előtt.

Hartwig nemcsak irányítója volt, hanem a szó szoros értelmében élén állt a monarchia ellen irányuló mozgalomnak. Amikor az annexió évében Belgrádban a leghevesebb agitáció folyt a monarchia ellen: minden mozzanatban meg lehetett találni Hartwig munkájának a nyomát. Hasztalan történtek a monarchia részéről diplomáciai lépések, hogy kieszközöljék Hartwig visszahívását: Pétervárott ragaszkodtak az orosz érdekeket bámulatos szívóssággal és energiával képviselő belgrádi követhoz. Hartwig csakugyan óriási szolgálatakat is tett országának. A balkáni szövetség létrehozása körül a kulisszák mögött ott volt Hartwig keze és a nagyesszű orosz diplomata nemcsak támogatta, előmozdította a szövetséget, hanem elérte azt is, hogy a balkáni szláv államok teljesen orosz befolyás alá kerültek. Hartwig kezdettől informálni tudta kormányát a balkáni szövetség alakulásáról és ezzel a balkáni háború kitörésekor nagy előnyhöz juttatta a többi mit sem sejtő hatalmakkal szemben Oroszországot.

A Balkáni háború felidézése után megint a monarchiának okozott gondokat a fáradhatatlan belgrádi követ. Hartwig hatalmas pétervári összeköttetéseivel keresztül tudta vinni még azt is, hogy Oroszország az északi határokon tett negy és tünető katonai intézkedéseivel Szerbiával szemben békésebb magatartásra kényszerítette a monarchiát a Prohaszka-ügy, az adriai szerb kikötő kérdés izgalmas és háborús szellőjű napjaiban.

Hartwig követ — mint az éjjel érkező belgrádi táviratok jelentik — sajátságos véletlenből

épen az osztrák-magyar követségen tett látogatás alkalmával halt meg.

Amint ismeretes: Giessl báró a monarchia belgrádi követe, aki napok óta Bécsben időzött, tegnap éjjel vette át az Ischlben járt Berchtold gróftól utasításait a szerajevói merénylet ügyében tervezett diplomáciai intézkedésekről. Mai közlések már azt is jelentik, hogy a monarchia demarcho jellegű lépését holnap teszi meg a belgrádi követ. Giessl báró ma reggel elutazott Bécsből és Budapesten keresztül késő délután érkezett meg Belgrádba.

Az orosz követ — hogy a várható demarcho előtt beszerezze információit és a monarchia fejének akaratát ismerő Giessl báróval tanácskozzék — este látogatást tett a monarchia belgrádi követségén. Utján hirtelen szívizélvétel érte a hatalmas testű, kövér embert és néhány perocyi vergődés után Hartwig

meghalt. A haláleset híre Belgrádban nagy konsternációt keltett, mert a nagyszerbeknek egyetlen reménye Hartwig volt. Többek közt tőle várták azt is, hogy a monarchiával most fenyegető konfliktusban Oroszország pártfogását megtartja Szerbiának.

Óriási hatása volt a haláleset hírének Bécsben és Budapesten is. Általános az a meggyőződés, hogy Hartwig halála messzeható következményeket von maga után. Remélhető, hogy Szerbiában ezzel teljesen elvesztik a kívülről jövő támogatás reményét az izgató és túlzó fanatikus nagyszerbek, ami nagy mértékben megkönnyíti a monarchia és Szerbia közti megértés lehetőségét. A viszonyokkal ismerős politikusok előtt kétségtelen, hogy a két szomszédos állam jóviszonyának épen Hartwig személye és politikája, valamint az ehhez fűződő aspirációk voltak eddig is a legnagyobb akadályai. A küszöbön álló diplomáciai akció percében úgy Szerbiára, mint Oroszországra keletlenül és elerőtlenítő a kipróbált és nagyesszű diplomata váratlan halála, melynek következményei rövidesen érezhetőek lesznek.

HIREK.

Apácák vagyona egy bukott bankban

(A néppárti képviselő pénztintézte.)

Fővárosi tudósítónktól.

Budapest, július 10.

A pénzügyi válság szele tudvalevőleg egész csomó bankot sodort el. Különösen a budai részen okozott hatalmas pusztítást a krízis: egymásután bukott meg az I-II. kerületi takarékpénztár, a III. kerületi takarékpénztár, legutóbb pedig a Budai Polgári Takarékpénztár. Ennek az intézetnek a bukása súlyos helyzetbe hozta a budai Szent Erzsébet apáca-rendet.

A rendnek a Fő-utcán negyvenöt beteg befogadására alkalmas kórháza van. A költségeket a rend ugyyszólván kizárólag a saját vagyonából, illetve a vagyona kamataiból fedezte. Százhuszezer korona készpénz fölött rendelkeztek az apácák és hogy a pénz mennél több kamatot hozzon, elhelyezték a Budai Polgári Takarékpénztárban, amelynek igazgatósági tagja és jogtanácsosa Simonyi-Semadam Sándor néppárti képviselő, a rend világi gondnoka volt.

Amikor a takarékpénztár fizetési zavarokba jutott, az apácák kétségbeesetten fordultak a gondnokhoz, de a képviselő nem segíthetett már, mert a betegek pénzére nem volt elég fedezet. A szegény apácák most a fővároshoz fordultak keserves panaszaikkal. Egész vagyonuk elveszett, mondják, nincsen egyetlen fillérjük sem és nem tudják, miből fedezzék a kórházban ápolt betegek költségeit. A polgármester megígérte, hogy sürgősen segíteni fog az apáca-rend nyomorán.

— Milyen idő várható? A meteorológiai intézet jelentése. Meleg idő várható, helyenként zivatarral és esővel. — Sürgönyprognozisa: Meleg, elvélve csapadék, zivatarak.

— Féltik Lipót Szalvátor főherceg életét. Krakóból jelentik: Przemyslben nagyszabású előkészületeket tesznek Lipót Szalvátor főhercegnek, a tüzérség főfelügyelőjének augusztus 2-iki ideérkezése alkalmából. A községben 600 esendőrt összpontosítottak. Az utcákat és pályaudvarokat el fogják zárni. Az előkészületek okául azt mondják, hogy az ottani rendőrséghez névtelen feljelentés érkezett, hogy több szerb diák Galiciába érkezett, hogy a főherceg ellen merényletet kövessen el. Bár nem tudják, mi igaz a hírből, a rendőrség minden óvintézkedést megtesz.

— A gyalogság új létszáma. A közös hadsereg gyalogos és vadászcsapatainak létszámában július 1-én lépett életbe az ujonnan megállapított rendes létszám. A gyalogezredek minden századánál egy őrmester-irnokkal, egy szakaszvezető-irnokkal, valamint egy gyalogos küldőnccel növelték az eddigi létszámot. A pótkeret zászlóaljknál egy ujonnan rendszeresített számvivő-altiszti és egy őrmesteri állást létesítettek. Az összes gyalogezredeknek kiegészítő személyzetét szaporították. Az ujonnan rendszeresített és megállapított létszáma egy századnak ezentúl: 1 százados, 3 alantás tiszt, 1 zászlós, 1 törzsőrmester, 1 őrmester, 1 számvivő altiszt, 3 szakaszvezető, 6 tizedes, 6 őrsvezető, 70 gyalogos, 1 kürtös, 1 dobos, 4 tiszt szolga. Létszámemelés alkalmával ez a státusz 1 tiszttel és 26 emberrel növekedik. Minden gyalogezrednek, nemkülönben a tiroli vadászeredeknek állománya a következő: 1 törzstiszt a lő- és fegyvertan számára, 1 törzstiszt különleges szolgálatra beosztva, 1 ezredsegédtiszt, 1 mozgósítási előadó, 1 utászosztály parancsnok, 1 különleges szolgálatra rendelt százados, 4 díjas tiszt állományu egyén, 67 ember és 12 ló. A vadász-zászlóaljak törzséhez pedig 6 díjas állományu tiszt, 15 ember és 5 ló tartozik.

— Bomba a fodrászüzletben. Innsbruckból jelentik: Ma reggel nyolc óra tájban egy itteni fodrászüzletben robbanás történt, Gezele Henrik fodrászsegéd, aki egyedül volt az üzletben, súlyos égési sebeket szenvedett az arcon, az egyik szeme kifolyt, ezen kívül a karján, a fején és az egész testen több nagy sebván. Gezele, aki eszméletnél van, kihallgatása alkalmával azt mondta, hogy egy ismeretlen fiatalember bejött az üzletbe és átadott neki megőrzésre egy bádogszelencét. Kiváncsiságból kinyitotta a szelencét és ekkor történt a robbanás a robbanás. Még délelőtt kiderítette a rendőrség, hogy Gezele nem mondott igazat. A fodrászüzletben üvegserepeket és néhány fadarabkát találtak és ebből arra következtetnek, hogy a megsebesült fodrászsegéd vallomása mese és a robbanást ő maga csinálta. Minden valószínűség szerint a fodrászsegéd azon fáradozott, hogy robbantószert készítsen, amely azután tényleg fölrobbant. A hatóságok nagy apparátussal nyomoznak ebben az ügyben.

— A tanító mint cipész. A magyarországi kulturviszonyokat jellemzi az a följelentés, amelyet — mint soborsini tudósítónk jelent — Erdélyi Gyula odaváló cipésmester tett a máriaradnai főszolgabírósnál P. S. temesdi román tanító ellen. A cipésmester amiatt panaszkodik, hogy a tanító neki nagy konkurenciát csinál, mert — biztos tudomása szerint — P. S.-nek cipésműhelye is van. A kárt, amiért a soborsini cipésmester fölszisszen, állítólag azzal csinálja, hogy elvonja tőle eddigtemesdi kuncsaftjait, mert a tanító százszámra hozatja a cipőket, bakancsokat a gyárból és el látja vele a lakosságot. Sőt azt is megteszi, hogy az elkoptatott cipőket a lakásán lévő műhelyben díjtalanul kijavíttatja. A radnai főszolgabírósnak elrendelte annak megállapítását, hogy a vád megfelel-e a valóságnak?

— Délszláv diák-összeesküvők a fővárosokban. Bécsből jelentik: A berlini délszláv diákoknál tartott nyomozás után a délszláv diákoknál itt is házkutatást tartottak. Vezérüket Kossak József bölcsészettanhallgatót letartóztatták. Leibachban is házkutatást tartottak a délszláv diákoknál, de pozitív adatok erről még nem érkeztek.

— Burián Bécsben. Budapestről jelentik: Burián István báró, őfelsége személye körüli miniszter ma délután két órakor visszautazott Bécsbe.

— Szimulál a kémkedő kabinetirodai titkár. *Budapestről* jelentik: A rendőrség néhány hónappal ezelőtt letartóztatta Polyák Rezső hivatalnokot, aki ellen az a gyanu merült fel, hogy Oroszország javára kémkedett. Polyák valamikor a bolgár király udvarmesteri hivatalában irnok volt. Különböző szélhámosságok miatt elcsapták. Bécsben egy dzsidás hadnaggyal ismerkedett meg, aki rábirta, hogy Oroszországnak szerezze meg a hatodik hadtest felvonulási tervét. Letartóztatták s ekkor kiderült, hogy kémkedéséért idáig nyolcvanezer korona jutalmat kapott. Vizsgálati fogása alatt örültséget szimulált, védője Károlyi Sándor dr. indítványára ekkor elrendelték elmeállapotának megfigyelését. Az orvosszakértők harminc napi megfigyelés után most megállapították, hogy Polyák szimuláns.

— Betörők a brádi aranybányában. *Dévaról* jelentik: A Brád melletti stanizsai Albiny-féle aranybányában a múlt héten betörték. A bányába úgy jutottak be, hogy a szelős erős vasrostélyát átfűrészelték. A betörők az itt elhelyezett aranyládából nagymennyiségű aranyércet emeltek el és azon az uton, amerre jöttek, eltávoztak. Stanizsán hiába nyomoztak a tettesek után, nem tudtak nyomukra jutni. Abrudbányán fogták el őket tegnap, ahol az aranyércet be akarták váltani.

— Sikasztó katonai főszámvevő. A Debraczenben állomásozó második huszárezred főszámvevője, Janicsék Ferenc junius huszonötödikén megszökött. Az ezrednél nyomban vizsgálatot tartottak és megállapították, hogy az egyenruházati pénztárból 164 korona hiányzik. A pénzt Janicsék vitte magával. Nyomban feljelentést tettek ellene a rendőrségnél, amely táviratban intézkedett, hogy a határrendőrség ne engedje át a szökevényt. De Janicsék nem is akart külföldre szököni, hanem Nagyváradra, majd Temesvárra ment és vigan mulatott a sikasztott pénzen. Ma végre távirat érkezett a temesvári rendőrségtől, amelyben jelentették, hogy a sikasztót letartóztatták.

— A fegyenc öngyilkos kísérlete. *Kremsből* jelentik: Nyegusz asztalossegéd, aki két év előtt az osztrák képviselőház karzatóról revolveréből többször rálőtt *Hochenburger* lovag igazságügyminiszterre és akit e miatt hét esztendei súlyos börtönre ítéltek, tegnap a steini fegyintézetben öngyilkosságot kísérelt meg. A fogház asztalosmühelyében egy óvatlan pillanatban gyalukést vett magához és amikor visszavitték a cellába, nyakát csaknem egészen elvágta vele. A fegyenc, mire észrevették a dolgot, elvesztette az eszméletét. A rabkórházba vitték, ahol most igen súlyos állapotban fekszik.

— Letartóztatott olasz kéme. *Grácból* jelentik: Nagy feltűnést keltett itt három olasz letartóztatása, akik az olasz pénzen alapított gráci Karbid-gyár hivatalnokai. Bécsből egy hadbíró érkezett ide és több olasznál, akik részint Olaszországból vándoroltak be, részint Trient vidékéről származnak, házkutatást tartott. A vizsgálat eredménye olyan terhelő volt, hogy két olasz hivatalnokot nyomban a gyárban letartóztatták, egy harmadikat pedig, aki Róma felé vette útját, Fiumében fogták el. A letartóztatottaknál a szebenikói erődíjrajzokat, számos gyanus fényképfelvételeket és vázlatokat találtak.

— Adóztassák meg a milliárdos kisasszonyok hozományát. *Newyorkból* jelentik: A washingtoni képviselők tegnap ülésén egy képviselő törvényjavaslatot nyújtott be, mely szerint minden amerikai nő, aki európai arisztokratához megy feleségül, 25% pótlékot köteles fizetni a jövedelmi adón felül.

— Drága fürdés. Az Aradi Közlönyben ma megjelent panaszos levél folytán a következőket közlöm: Az iskolás gyermekek csoportos fürdéskor személyenként két fillért, a patronage gyermekei két fillért, a munkásbiztosító és betegsegélyező pénztár tagjai személyenként tíz fillért, a tanfolyamon itt lévő tanítók egész nyárra személyenként három koronát, fa- és fémipar-iskolai tanulók személyenként tíz fillért, a konviktus ifjai személyenként két fillért fizetnek a fürdőért. Sportegyletek, köztisztviselők, kereskedelmi alkalmazottak husz százalék kedvezményt kapnak, husz és tizenhatkoronás idényjegyek öt hónapra érvényesek, felnőttek harminnégy fillért, gyermekek huszonnégy fillért fürdőhetnek. Ezen árért rendelkezésre állanak a nap és légfürdők, homok fürdők, zuhanyok, strand kosarak, pihenők, helybeli és fővárosi napilapok, angol, francia- és német divat lapok, hinták, karosszékek, buffet, telefon, figyelmes kiszolgálás, uszoda, tükör fürdő, díjtalan safe deposit, gondozott angol kert stb., szóval a Neptun-fürdő harminnégy fillérért oly kényelmet és oly pompás berendezést nyújt, aminőt alig találni tengeri fürdőkön s a mellett, hogy szociális intézkedései páratlanul állók, a kontinens legolcsóbb fürdője. Idegenek meglepve és örömmel időznek itt, csodálkoznak a mérsékelt áron, de régi szokás szerint úgy látszik nekünk ez sem jó, mert aradi alkotás. Tisztelettel Zuber Andor igazgató.

— Adókiivetés. Arad város területén működő adókiivető bizottság július hó 11-én, szombaton a pénzügyi palota Andrássy-uti oldalán levő hivatalos helyiségben a következő foglalkozások utáni adókat fogja tárgyalni az 2207 kivetési tételtől az 2296 kivetési tételig. Szállító. Szállodás. Szeméthordó. Szeszfőző. Székelyszövőttermeskedő. Szénakereskedő. Szijjártó. Szikvizgyártó. Szinigazgató. Szítás. Szivattyukészítő. Szobafestő. Szobrász. Szőnyegkereskedő. Szőlőoltványelárusító. Szücs-mester.

— Magyar tiszt repülési rekordja. *Budapestről* jelentik: *Mikuleczky* Ferenc sorhajóhadnagy, aki szárazföldi repülőgépen a múlt évben, hidroplánon pedig ez év május 22-én tette le a pilótavizgát, múlt hó 18-án Pólaban magassági világrekordot teremtett. Négy hengeres, 85 lóerős, Hieromus motorral felszerelt hidroplánján 3002 méter magasra repült, melyet a magával vitt önjelző magasságmérő állapított meg. — Itt kell megemlíteni azonban, hogy jelenleg már 6000 méteres magasságot értek el a külföldi pilóták.

— Elgázolt öreg asszony. Iglórol jelentik: Gróf Csáky Vidor volt szepes negyedik nagybíró csütörtökön délután autóján Igló felől Lőcsére érkezett. Az automobil a város legmeredekebb utcáján a söfför egészen lassan vezetett, mikor egy hatvanéves öreg asszony özvegy Kozsák Mátysné egyszerre a gép elé ugrott, úgy hogy a legnagyobb elővigyázatosság dacára is az első kerék átment rajta és agyonlapította. A rendőri bizottság megállapította, hogy az asszony saját vigyázatlanságának áldozata.

— „Az Est” aradi kiadóhivatala, kerékpáros küldő vállalatot létesített, mely „Az Est boy” néven már megkezdte működését. Olcsó díjszabással és pontos kiszolgálással óhajtja a nagyerdemű közönség szíves pártfogását kiérdemelni. Telefon 398. 4171

— Új cigányzenekar a Hungáriában. Vasárnap estétől kezdve a Dunántul legkiválóbb, Európa minden metropolisában sikerrel hangversenyezett cigányzenekara, veszprémi Bakos Gusztó kiváló primás vezetésével játszik a Hungária-kávéházban.

— Harminc százalékkal olcsóbb lett a gyermekkosci a Fischer Nagy Áruház Gyáriraktárában Aradon, Szabadság-tér 12. szám alatt, ahol a legelegánsabb, legfinomabb és a legnagyobb választék található.

— Neptun strand-fürdő, modern berendezés, nap- és légfürdők. Uszoda uraknak és hölgyeknek. Nyitva szeptember végéig. 3571

— Előnyös bérlet Krausz Paulin kölcsönkönyvtárában. Színház-épület. 287

— Ügyvédi irodák b. figyelmébe. A m. kir. Igazságügyminisztérium 9900-1918. I. M. sz. rendeletében előírt és kötelező négyféle végrehajtási nyomtatvány kapható az Aradi nyomda részvénytársaság könyvnyomdájában.

— Vidékiek bármily megbizással a Messenger-Boy vállalathoz bizalommal fordulhatnak. Deák Ferenc-utca 8. Telefon 816.

A zsebmetsző fogadása.

— Az udvarias siófoki főszolgabíró.

Fővárosi tudósítónktól.

Budapest, július 10.

A siófoki lóversenyre az előrelátó főszolgabíró, mint minden olyan alkalommal, amidőn nagyon is vegyes sokadalom csődül össze az elegáns fürdőhelyen, két budapesti detektivet hozatott. Az volt a föladatuk, hogy a zsebmetszőket és sipistákat föltűnés nélkül eltávolítsák, mielőtt még kárt tehetnének a ridikülökben és zsebekben.

A két titkos rendőr ugyan jól dolgozott, mert még a pályaudvarról hat ismert pesti csirkefogót visszairányított a fővárosba. Egy hetedik, uriasan öltözött zsebmetsző valahogyan elkerülte a figyelmüket. Tegnap délután a lóversenyen azonban rajtavesztett, mert a szemfüles detektivek észrevették a totalizátor közelében s figyelmeztették rá a főbíró.

— Melyik az? — kérdezte a siófoki közigazgatás legfőbb intézője.

— Az a fehércamásnis, panamakalapos ur, monoklival a szemén.

— Köszönöm.

Az öreg főszolgabíró, mintaképe a régi jóizé táblabíráknak, odalépett az idegenhez:

— Barátocskám, hajoljon ide, sugok valamit.

— Nekem? Uraságod talán Eulenberg herceg Berlinből?

— Ellenkezőleg, a siófoki főbíró vagyok és felszólítom, hogy azonnal sétáljon ki a pályaudvarra s a legközelebbi vonattal utazzék el.

— De...

— Tíz lépésről egy csendő fogja kísérni. Nem akarom, hogy zsenirozza magát.

— De hiszen nem csináltam semmit.

— Épen azért, hogy ne csinálhasson.

A zsebmetsző könyörgésre fogta a dolgot. Várjon a kiutasítással addig, amíg a legközelebbi versenyszámot lefutják.

— Egy percet sem várok.

— De nagyságos ur, husz koronám uszik a futáson. Itt a totalizátorjegy róla.

— Adja csak ide, meg a pesti címét is. Ha nyer, elküldöm a pénzt.

A szerencsétlen flótásnak mennie kellett haladéktalanul. És mit tesz isten? A ló, melyet a zsebmetsző megfogadott, nyert s a főbíró nyomban el is küldte a zsebmetszőnek a nyolcvanezer-néhány koronát.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ A polgármester rágalalmazója. Karácsony második napján az aradi szocialdemokraták értekezletet tartottak és ezen az értekezleten Kappner József az egyik szónok súlyosan megtámadta Varjassy Lajos polgármestert, akit a népgyűlési szótárban gyakorta használatos szóval panamistának nevezett. Kappner ellen rágalmazás miatt megindult az eljárás és bár Kappner időközben bocsánatot kért elharmarkodott kiszólásáért, az ügyész hivatalból fönntartotta a vádat. Az aradi törvényszék tanácsa Lehmann Viktor törvényszéki bíró elnökletével ma tárgyalta Kappner ügyét és rágalmazás miatt hatvan korona pénzbüntetésre ítélte a hirtelennyelvű népgyűlési szónokot.

Lázár Jenő

Fogtechnikai terme

ZRINYI-UTCA, Br. BOHUS PALOTA II. KAPU.
Szabad lifthasználat. Telefon 993. szám.

Vizsgázott fogtechnikus. Foghuzás. Műfogak. Fogtömés.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Értéktőzsdei hírek.

Budapest, július 10.

Készáru.

Amerika egy negyeddél olcsóbb. Kinálat megfelelő, vételkedv. csekély. 5 ezer mm. változatlan.

Határidő.

	Dél	2 óra	3 óra
	szálat	szálat	szálat
Buza 1914. októberre	12.86	-12.87	12.92-12.93
Buza 1915. áprilisra	18.02	18.03	18.04-18.05
Rozs 1914. októberre	9.29	- 9.30	9.30 - 9.31
Tengeri 1914. júliusra	7.27	- 7.28	7.29 - 7.30
Tengeri 1915. májusra	7.17	- 7.18	7.14 - 7.15
Zab 1914. októberre	7.67	- 7.68	7.70 - 7.71

A: árak 50 kilónként számítva.

Budapesti értéktőzsde (július 10.)

Ceszták hitel	553.50
Magyar hitel	757.—
4% koronajáradék	79.35
Ceszták-magyar államv. t.	725.—
Belvárosbank	388.—
Leányföldbank	464.—
Budai Bank	270.50
Magyar Bank	467.—
Kereskedelmi Bank	35.45
Rimacsúranyi	577.—
Balgótarjáni	645.—
Közveti Vasút	552.75
Városi Villamos	298.50

Bécsi értéktőzsde (július 10.)

Ceszták hitel	587.—
Magyar hitel	758.—
Ceszták-magyar államv.	665.50
Déli vasút	76.25

A Temesvári Lloydársulat terménycsernokának hivatalos árjegyzése. (Árak 100 kilogrammonkénti korona árakban.) 1914. jul. 10. Buza 75 kilogrammos 25.70-25.80, 77 kilogrammos 25.80-25.90, 77 kilogrammos 26.00-26.10, 78 kilogrammos 26.30-26.50. Rozs (prima) 18.80-19.00 (közép) 18.60-18.80, Árpa (sérfőző) 13.20-13.50, (közép) 13.20-13.50, Zab (prima) 13.20-13.50, (közép) 12.00-12.20, Tengeri régi (magyar) 14.3-14.50, (román) régi 13.70-13.80, új 10.30-10.50. Buzgonya 100 kgr. (fehér) 6.20-6.30, (rózsás) 7.00-7.10

Felelős szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

Fog-Krém

KALODONT

Szájviz

9401

NYÁRI SZINHÁZ.

Szombat, 1914. július 11-én.

Szibill.

Nagy operette 3 felvonásban Irták: Bódy Miksa és Martos Ferenc. Zenéjét szerzette: Jakobi Viktor. Karnagy: Tilger Árpád. Rendező: Polgár Sándor.

SZEMÉLYEK:

Konstantin	Barcs Gy.	Szibill	Pataky V.
Anna	Negrády M.	Paire	Győző A.
A lo. urányzó	Polgár S.	Sarah	Sz. Rontay.

Kezdete este 8 órakor.

NYILTÉR.

Felhívás.

Schmiedt Miklós aradi lakosnak, Bockó utca 10. sz. házában lévő fa- és szén üzletét átvettem. — Felhívom mindazokat, kiknek ezen üzletet terhe ő bárminemű követelésük van, hogy azt nálam f. év július hó végéig bejelentésük, mert a később jelentkezők követeléseikért felelősséget nem vállalok.

K. Horváth Mihály.

4180

Ujvarsánd.

Központi Szálló

nyári kerthelyiségében folyó hó 11-én szombaton este

a cs. és kir. 33. gyalog-

ezred teljes zenekara

Zellner Sándor

karmester ur személyes vezetése alatt válogatott műsorral 4187

hangversenyez.

Kezdete fél 9 órakor. Szabad bemenet.

Nyomtatványok

csinos kivitelben készülnek az Aradi nyomda részvénytársaság nyomdájában.

MELETREND.

Arad-Nagyvárad.

Arad i.	5.00	6.20	8.20	11.42	4.15	9.39	4.52
Csaba é.	6.27	7.23	9.23	1.12	5.19	11.01	6.54
" i.	6.49	8.19	11.40	1.38	5.56	1.47	1.47
Nagyvárad é.	9.40	12.01	2.15	4.—	8.20	3.54	3.54

Nagyvárad-Arad

Nagyvárad i.	6.00	8.01	10.10	1.15	4.40	7.52	1.14
Csaba é.	8.12	11.08	12.37	4.34	7.22	11.04	8.26
" i.	11.27	11.27	2.05	5.57	7.29	9.06	4.22
Arad é.	12.32	12.32	8.11	6.59	9.03	10.09	5.57

A vastag számok a gyors-, a dült számok a motor-, a rendes számok a személyvonatokat jelzik.

468-1914. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széké a téli színház butorainak ujtása, új butorok szállítása és kapcsolatos kárpitos munkák biztosítása iránt folyó év július hó 18-án d. e. 1/2, 11 órakor árlejtést tart.

Bánatpénzül leteendő 500 kor. készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésen részt venni csak írásbeli ajánlatokkal lehet.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árlejtés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vételnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1914. évi július hó 6-án tartott üléséből.

A gazdasági szék.

"MODIANO" CLUBSPECIALITÉ

szivarkahüvely és szivarkapapír

A LEGDRÁGÁBB DE A LEGJOBB!

Orvosi tanácsra így a hüvelyek mint a lapocshák nyomatlanok, de mindenikben benne van a nyomással az új és a régi árára 1/2 forint

Kávéháztulajdonosok és Társaskörök figyelmébe!

Van szerencsém szives tudomásukra hozni, hogy az Aradon, Boros Béni-tér 7. szám alatt lévő Billiárd és kávéház-berendezés vállalatomat a legmodernebb kellékekkel felszereltem és raktáron tartok nagy választékban Billiárd-asztalokat, dákókat és minden e szakmába vágó berendezési tárgyakat, a melyek minden vételkötelezettség nélkül bármikor megtekinthetők.

Hartmann János

utóda :: :: ::

Singer Sándor Arad.

Billiárd- és kávéház-berendezési telepe, Boros Béni-tér 7. sz.

Ujjonnan készitendő berendezésekről rajzokkal és költségjegyzékekkel díjmentesen szolgálok, mely esetben üzletvezetőmet saját költségemre küldöm el.

Valódi elefántesont golyók, fehér dominók, sakkok, dákók állandóan nagy választékban kaphatók.

Billiárd asztaloknak új posztóval vagy új mantinellel való felszerelését szakemberemmel végeztetem és azért jótállást vállalok.

Használt billiárd-asztalok átalakítva állandóan vannak raktáron és olcsón szerezhetők be.

3847

Veszek

vagy más tárgyakra átveszek: zálogécsulákat, tört aranyat és ezüstöt, gyémántot és brilliáns tárgyakat

Deutsch Izidor

óra- és ékszerész

Weltzer J.-utca, Minorita-palota
Telefon 438. szám. 2038

Arad legnagyobb óra- és ékszer-
raktára. Olcsó bevásárlási forrás.

Költözködők figyelmébe!

Vilamosvilágítási berendezéseket csillárokkal együtt, kedvező feltételek mellett szerel és szállít 3961

Koch Dániel

Arad, Deák Ferenc-utca 42. sz.

467—1914. g. sz.

Versenyárgyalási hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széké a városi téli színháznak alacsony nyomású gőzfűtés berendezésének szállítása tárgyában, f. évi július hó 24-én d. e. 10 órakor a városház földszinti kistermében zárt írásbeli versenyárgyalást tart.

1. A versenyárgyaláson minden hazai iparos részt vehet, ki iparágakörzésére engedéllyel bír. Azon pályázók kik a szóban lévő munkát teljesítésére hatósági engedéllyel nem bírnak, kötelesek ajánlatukban ily képesítéssel bíró megbízottat megnevezni, és képesítését okmányilag igazolni. Azon ajánlattevők kik Arad sz. kir. város közönségével üzleti összeköttetésben még nem állottak, tartoznak megbízhatóságukat azon kereskedelmi és iparkamara bizonyítványával igazolni melyhez vállalatuk telepe tartozik.

2. Az ajánlatok pecséttel lezárt borítékban egy koronás bélyeggel ellátva a fenti nap d. e. 10 óráig nyújtandók be. Az elkészett, vagy szabálytalan ajánlatokat nem vesszük figyelembe.

3. Ajánlati lap, műszaki feltételek és a szükséges alap és metszeit r. j. Arad sz. kir. város mérnöki hivatalában 2 koronáért kaphatók.

4. Az ajánlatához 5% bántépénznek a városi pénztárban való letételt igazoló nyugta csatolandó.

5. A munkához kizárólag hazai anyag használható és honi munkások alkalmazhatók. Ez irányban vállalkozó a városi mérnöki hivatal közgei ellenőrzésének veti magát alá.

6. A munkát elnyerő vállalkozó tartozik az 5% bántépénzt, 10% biztosítékra kiegészíteni.

7. Fenntartjuk azon jogot, hogy a beérkezett ajánlatok közül az ajánlott árakra tekintet nélkül szabadon válasszunk.

8. Ajánlattevők ajánlatukkal a végleges döntésig, kötelezettségben

469—914. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széké az 1914/1915. évadra szükséges tüzipa fűrészelésre folyó év július hó 18-án d. e. 1/2, 11 órakor árlejtést tart.

Bántépénzül leteszendő 100 kor. készpénzben vagy elfogadható értékpapírokkal.

Az árlejtésen részt venni csak írásbeli ajánlatokkal lehet.

Az írásbeli ajánlatok lezártan nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bántépénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1914. évi július hó 6-án tartott üléséből.

A gazdasági szék.

maradnak.

9. Ha vállalkozó a munkafeltételeknek részben, vagy egészben eleget nem tette, jogunk van őt a vállalatától minden további beavatkozás nélkül elmozdítani, és amunkát kárára és veszélyére másnak kiadni.

10. Amennyiben többen együttesen tesznek ajánlatot már az ajánlatban megnevezendő azon egyén, aki a munkálatokat vezetni fogja társai nevében, a munkálatokra vonatkozó részleteket és utasításokat átveszi, s a folyosított járandóságokat felveheti. Nyilatkozatban kitéendő az is, hogy az ajánlat tekintetében az ajánlattevők egyetemlegesen felelősek.

11. Az ajánlatban világosan és határozottan kitéendő hogy az ajánlattevő a feltételeket ismeri és elfogadja.

12. A versenyárgyalás a fent jelölt napon és időpontban az ajánlatok felbontásával veszi kezdetét. Az ajánlatok felbontásánál az ajánlattevők, vagy igazolt képviselői jelen lehetnek.

13. Az ajánlatok felett Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottsága dönt.

14. Táviratilag beadott ajánlatokat figyelembe nem vesszük, nemkülömben pótajánlatokat.

Arad, 1914. évi július hó 6.

A gazdasági szék.

A volt

Sakkszövetség

és 3954

lengyelclub

fényes berendezése

többek között baccarat-asztal, kártya-asztalok, uri szobák, bórbitörök, festmények, csillárok, szőnyegek, stb. stb. **egészben vagy darabonként is eladó.** **A helyiség részenként, garzon lakás, üzemlet vagy iroda részére azonnalra kiadó.** Budapest, Andrassy-ut 35. I. emelet.

16261—1914.

Hirdetmény

Közhirre tesszük, hogy a m. kir. földművelésügyi miniszter urnak erdőirtési és csemete nevelési jutalakra vonatkozó 16280—1914. sz. pályázati hirdetménye a városi levéltárban közszemlére ki van téve s az a hivatalos órák alatt bárki által megtekinthető.

Arad, 1914. július 6.

A városi tanács.

14861—1914.

Hirdetmény.

A m. kir. honvédelmi miniszter a 7646/Elnöki B. 1914. sz. körrendeletével következőleg intézkedett:

Az 1913. évi október hó 15. éri 11870 elnöki B. szám alatt kelt körrendeletem kapcsán közlöm a törvényhatósággal, hogy a cs. és kir. hadügyminiszter ural egyetértőleg létrejött megállapodás értelmében a csapattestek (osztályok) **intézetek)** az utolsó fegyvergyakorlat alól, a véderő törvény 48 §-a 1. pontja hetedik bekezdése alapján való felmentés kedvezményének tényleges szolgáltatásban álló egyének részére való megadásáról az elsőfoku kiegészítési hatóságokat csak az illető hadkötelesek szabadságolása, illetőleg nem tényleges viszonyba való helyezése alkalmával fogják értesíteni.

Ha azonban tartalékos vagy póttartalékos részesítették a véderő törvény 48. § a 1. pontja hetedik bekezdésének b) betűje alapján ebben a kedvezményben akkor az illető parancsnokság az elsőfoku kiegészítési hatóságokat a kedvezmény megadásáról esetről-esetre azonnal fogják értesíteni.

Felhívom a törvényhatóságot, hogy ezt a rendeletet tegye megfelelő módon közhirrre és arról tudomásvétel és mahezartás végett járási tisztviselőket értesítse.

Arad, 1914. június 12.

A városi tanács.

Előrehaladt saison miatt összes nyári cikkeinket leszállított ár mellett hozzuk forgalomba

Fürdő saison beálltával ajánljuk az összes fürdő cikkeket
Fürdő-köppeny már 6 korona 50 fillértől kezdve feljebb
Fürdő-ruha, vászon, lüszter és tricóból
Fürdő-kalap és **fürdő-cipő**, olcsó árért
Rosenblüh H. és Társa divatkereskedés

Előrehaladt saison miatt összes nyári cikkeinket leszállított ár mellett hozzuk forgalomba

Előrehaladt saison miatt összes nyári cikkeinket leszállított ár mellett hozzuk forgalomba

Előrehaladt saison miatt összes nyári cikkeinket leszállított ár mellett hozzuk forgalomba

HIXIL

MODERN MOSÓ SZER!

Hixil a legjobb mosószer a fehéremű hófehérré való tisztítására, amellyel enyhe és ártalmatlan a használatban. Kapható minden e szakmába vágó üzletben. Arad és vidéke képviselője: Szemző Armin áruügynöksége Arad. Telefon 592. szám. Telefon 592. szám.

Menetrend.

Arad	Ind.	505	552	622	633	854	1158	1240	256	420	500	709
Ujszentanna			640				1238					
Pankota		631										
Borossebes												
Honcztó		411				1247						
Brád	érk.	655		1138	218			741	911		707	1000

Brád	Ind.		403	730		936		137		430		
Honcztó		325		556								
Borossebes												
Pankota												
Ujszentanna		602				736		1010		715		
Arad	érk.	652	727	1034	848	131	815	350	1184	624	748	845

Ujszentanna	Ind.	643	942	1242	857	806	809
Kétegyháza	érk.	815	1111	224	541	747	952

Kétegyháza	Ind.	405	538	750	1047	801	624
Ujszentanna	érk.	554	725	923	1283	443	753

Borossebes	Ind.	1018	csak ünnep- és vasárnap	1245	naponta	640
Menyházafürdő	érk.	1133	VI/1—VIII/31-ig	152	VI/1—VIII/31-ig	747

Menyházafürdő	Ind.	naponta	512	225	csak ünnep- és vasárnap	524
Borossebes	érk.	VI/1—VIII/31-ig	615	350	VI/1—VIII/31-ig	630

A vastag számok a gyersmotort, a rendes számok a motoros-, a dűlt számok a személyvonatokat jelzik.

Hirdetmény.

Arad sz. kir. város háztartása, tisztí nyugdij alapja, a kövezet-alap és szennyvíz-csatorna fentartási alapok 1913. évi zárszámadását és összes mellékleteit 1914. év június hó 28-tól azámitott 15 napra a főszámvéző hivatal helyiségében közsemlére kitenni rendeljük. Erről a város közönségét azzal értesítjük, hogy jogában áll azok adatai ellen esetleges észrevételeit az 1886. évi XXI. t. cz. 17. § értelmében a I. évi augusztus havi közgyűlést megelőzőleg legalább 8 nappal a tanácshoz betérjeszteni.

Arad, 1914. június 27-én.
A városi tanács.

7297—1914. kh. sz.

Hirdetmény.

A mind gyakrabban megismétlődő szerencsétlenségek igazolják, hogy a szabad Marosban és az élővízcsatornában való fürdés életveszéllyel jár. A Maros medre, és az élővízcsatornának annak takarítása folytán fenéktalaja, helyenkint mélysége folytán változik és ujonnan keletkező órvényei, áramsebessége nemcsak az uszni nem tudók, de a gyengébb uszók életére is a legnagyobb veszélyt képezi. Minthogy a Maros folyón létesített ingyenes fürdők mindenkinek rendelkezésére állanak és teljesen feleslegessé tessik az életveszéllyel járó szabadban való fürdözést, a közönség életbiztonságának megóvása érdekében a szabadban való fürdést az 1885. évi XXIII. t. cz. 25 §-a alapján Arad, szab. kir. város rendőrhatalóságának egész területén betiltom és figyelmeztetem a lakosságot hogy mindazok, akik a tilalom ellen vétének, a hivatkozott törvény 185 §-a szerint fognak büntettetni. Egyidejűleg felkérem a szülőket, gyámokat, gondnokokat, a tanonczot tartó iparosokat, kereskedőket, az elemi és középiskolák igazgatóit, hogy a felügyeletük alatt álló gyermekeket, tanulókat, a rendeltetben foglalt tilalomról tanítsák ki és ügyeljenek, hogy az szigoruan betartassák.

Arad, 1914. évi július hó 7-én.
Green s. k.
főkapitány.

Cséplőgép tulajdonosok, gyártelepek és ipartelepek figyelmébe!

Van szerencsém szives tudomásukra hozni, hogy a 76271/99. számú belügyministeri rendeletnek megfelelő mentőszekrények állandóan raktáron vannak, áraik a következők:

1. A fenti rendeletnek megfelelő m. szekrény cséplőgépekhez 31
2. A " " " " " ipartelepeknek 39
3. A " " " " " nagyobb ipar t. 51

Régi hiányos mentőszekrényeket a legrövidebb idő alatt szerelünk föl a legolcsóbb áron.

Az általunk szállított mentőszekrényekért teljes felelősséget vállalunk, mivel azok a törvényesen előírt kellékeknek mindenben megfelelnek azok ellen sem az iparfelügyelőség sem más hatóság kifogásokat emelni nem fog míg a hiányosan felszereltekért a telep tulajdonosát büntetik.

Legfinomabb steril kötszerek Hartmann és Kleining Hohenelbei gyárából valamint betegápolási kellékek a legolcsóbban számíttatnak.

HEHS VILMOS

Szent István gyógyszerháza 5187

ARAD, Batthyány-utca.

Ezen rovatban minden szöveg-
nyelvi helyesírásnak ára 4 fillér,
vagy nagyobb betűkkel 2 fillér.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Kiadóhivatal: József tőh. ut. 22.
Kiadóhivatali telefon: 151. sz.
Szerkesztőség: 257. sz.

Apró hirdetések felvételek a kiadóhivatalban, vidékről az apró hirdetések posta útványon küldendők — a hivatalban a szöveg elő — avagy levélbéllyegekben. Tudakozásnál a hirdetés száma mindenkor megadandó. Levélbeli megkereséseknél (a jellegű leveleket kivéve) felvilágosításul szolgál a kiadóhivatal, az esetekben, válaszbélyeg csatolandó. Az apróhirdetések díja a szavak száma szerint: számítódik. Minden szöveg 4 fillér, vagy nagyobb betűkkel 2 fillér. A legkisebb hirdetés 20 fillér. A vastagabb betűkkel kívánt szavak a kéziraton máshozzával jelölendők. Az apró hirdetések előre fizetendők. A hirdetőt a kiadóhivatal hivatalos díjtalanul megkeresési. **HIRDETÉSEK ESTE FÉL 6 ÓRAIG VÉTEK FEL.**

AZ ARADI KÖZLÖNY

mindennap eljut szá-
mos városba, több fa-
luba és pusztára, tehát

**SOK EMBERNEK
KERÜL A KEZÉBE.**

Minden embernek le-
het naponta vala-
mit eladásra kínálni,
vagy megvételre ke-
resni az Aradi Közlöny
apróhirdetési révén
(pl. munkát, árut, szol-
gálatot, házat, birto-
kot, lakást stb. stb.)

AZ APRÓHIRDETÉSNEK MINDIG EREDMÉNYE VAN.

Azon apróhirdetésekre vonatkozó
tudnivalók, ahol a hirdetés mel-
lett: „Bővebbet, vagy cím a ki-
adóban” áll, közelebbi adatok
olvashatók az „Aradi Közlöny”
kiadóhivatalának előcsarnokában
elhelyezett táblán.

ELLÁTÁS.

Egy

18 éves leánykának keresek női
családnál ahol szorgos és leányok
vannak, a jövő tanévre teljes el-
látást. Ajánlatokat „Uri család”
jellegére a kiadóba kérek. 4124

Az iskolai időnyre

1-2 iskolás fiu teljes ellátást
nyer. Karolina-utca 2. földszint, a
kapuval szemben.

ALKALMAZÁST NYER.

Teljesen gyakorlott

dr. juris ügyvédjelöltet keres szeptem-
ber 1-re dr. Párcz Béla ügyvéd,
Aradon. 4188

Kereskedelmileg

képzett kisasszony azonnali belé-
pésre felvétetik, Cukor László fa-
üzletében. Írásbeli ajánlat és sze-
mélyes bemutatkozás kéri. 4176

Ügyes,

jó megjelenésű segédet a rőfős
dívtáru szakmában teljesen jár-
tast fölveszünk. Ajánlatokat csak
is perfektt román nyelvet bírók
küldjék be. Schwarcs és Zucker-
mann utóda Tenke. 4179

Kereskedő

ki a könyvelésben és üzletszerzés-
ben jártas, havi 60 korona fix és
az általa kötött üzletek után 1%
jutalékkal gyárban felvétetik. Je-
lentkezhetni naponta d. u. 4 óráig.
Cím a kiadóhivatalban. 4165

ALKALMAZÁST KERES.

Óvodákkal

rendelkező kereskedő, aki az íro-
dal teendőiben teljesen jártas,
pénztárnoki vagy bármilyen bi-
zalmi állást keres. Szives megke-
resések e lap kiadóhivatalába ké-
retnek. 4188

Fiatal masszírozónő
házakhoz ajánkozik. Kiss-u. 5. 4164

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Bor

250 hektoliter saját termésű hegyi
boromat eladom. Cím a kiadó-
hivatalban. 4176

Egy világos

modern gömbölyű sarkos, új háló-
szoba berendezés jutányosan eladó.
Erzsébet körút 18. szám. 4175

Próbálja meg

a Palermo pörkölt kávé, amely-
nél jobb kávé nem létezik, íze,
aromája páratlan. Naponta friss
pörkölés! Dürer Gusztáv fűszer- és
kávényereskedés Aradon, a vá-
rosházzal szemben. 8577

Nem én mondom,

vevőim állítják, hogy a Zurek-
féle sonka és hentes áru kitűnő
és felülmul minden e fajta drága
külföldi készítményt. E szakmá-
ban a mai kor igényeinek legmo-
dernebbül berendezett prágai mód-
szer szerinti műhelyem, valamint
hűtőkamráim lehetővé teszik, hogy
nyáron is állandóan friss árut hoz-
zak forgalomba. Zurek Károly
hentesmester Forray- és Rákóczi-
utca sarok. 8909

Használt

malom berendezés megvételre ke-
restetik. Ajánlatok Ifj. Kállay
Nándor építész, Arad, címre kül-
dendők. 4088

Garantált

Aussigi részgálics kapható, Róth
József Arad, Bótvös-utca 3. Tele-
fon 68. 4053

Modern világos

hálószobák és ebédlő berendezé-
sek, nagy könyvszekrény és egyéb
butorok jutányos áron eladók,
Kápolna-utca 8. 4065

Használt automobil

olcsón eladó. Ertekezhetni Berta
Testvéreknél. 4062

Ebédlő butorok

eladók, Aranykéz-utca 2. sz. a. 4172

Carboform szappan.

Olcsó, tökéletes, fertőtlenítő szap-
pan ára 40 fillér. Készíti Dr.
Földes és Hebs pipere szappan és
vegyszertári gyára Arad, kapható
mindenhol. 1224

KIADÓ LAKÁS.

Deák Ferenc-u. 5. számú

házban az emeleten egy két szo-
bából álló garzon utcai lakás, íro-
dának is alkalmas, kiadó. 4182

Kiadó

egy 8 szobás utcai modern női
lakás augusztus 1-re. Bővebbet
Lechner és Fleischer Szabadság-
tér 7. 4159

LAKÁST KERESNEK.

Keresek

egy elegánsan butorozott szobát
lehetőleg előszobával. Ajánlatok
ármegjelöléssel, Nagy Géza fény-
képészhez Arad. 4162

ÜZLETEK.

Egy

jó forgalmu fodrász üzlet iparosok-
tól látogatott vendégekkel havi 320,
380 korona bevétellel 1300 koro-
náért sürgősen eladó. Csak komoly
vevőkkel tárgyalok. Cím a kiadó-
hivatalban. 4181

Üzletház,

melyben 12 év óta korlátolt ita-
l-méréssel vegyes üzlet áll fenn.
vidéki községben bősé, esetleg
eladó. Ertekezni lehet Szűcs F.
Vilmosnál, Arad Karolina utca 8.
4157

INGATLAN.

Akác-u. 6. szám

alatti földszintes ház előnyös fel-
tétel mellett azonnal eladó.
Bővebbet Aradi Kereskedelmi Bank.
4182

KÜLÖNFÉLE.

Alkalmi vétel!

20 lóerős benzín-magánjáró, 8-as
Hoffher és Scharantz szekrény, 2
éves. Elevator, 8 águ eke, löhère-
dob és sziták eladók. Bővebbet
Hoffmann Sándor Andrassy-tér 20.
8927

Hebs-féle

Vassschinabor. Szuverén szer vér-
szegénység, sápkor, szédülés a
vérszegénységből eredő idegbajok,
idegrohamok, étvágytalanság, gyom-
bántalmak, láz, általános gyón-
geség ellen páratlan vérképző és
vérjavító, biztos óvszer malárikus
fertőzések és infekciókból eredő
megbetegedések ellen úgy felnőt-
teknek, mint gyermekeknek. Ára
2 korona 40 fillér. Készíti: Hebs
Vilmos gyógyszerész Aradon,
Batthyány-utca. 6180

200, esetleg
300 birkára feles helyet keresek
októberre. Kiss Antal seprős. 4168

Emir.

Körömfényesítő por, jobb minden
eddiginél a körömfényesítő asonnal tükör-
fényesekké teszi ára 70 fillér, ksp-
ható mindenhol. Dr. Földes és Hebs
pipere szappan és vegyszertári gyára
Aradon. 1224

Siessen

Ön is!

az olcsón beszerzett
cipők, Sandalok

és mindenfajta

ruhákból

kevés pénzért vásárolni!

Korányi cipő- és
ruhaáruház

Bohus palota. 3601-70

Finom illatu

„Eau de
Cologne“

(Kölni víz) 3678

1 literes üveg	K. 7.—
1/2 "	" " 8.50
1/4 "	" " 2.—
1/10 "	" " 1.—
1/20 "	" " —.70

„Angyal“ Drogeria

Török Andor és Társa

Arad, Andrassy-tér 20.

Szőlősgazdák
figyelmébe!

15 hektoliteres teljesen új

viztartály

jutányos áron eladó.

Bővebbet

WEISZ JENŐ

épület és diszmit lakatosnál

Arad, Andrassy-tér 9. sz.